

MŪSŲ GIRIOS

2014 / 08

2014 m. spalio 2–4 d.,
Aleksandro Stulginskio universitete, Akademija, Kauno r.

Miško, medžioklės, aplinkos ir gyvulininkystės technologijų paroda

Registracija
iki rugpjūčio 22 d.

Parodos tematika:

- miškų ūkis
- medžioklė
- fermų įranga
- komunalinis ūkis
- aplinkos tvarkymas
- medienos perdirbimas
- ekologiški produktai
- gyvulininkystės technologijos
- alternatyvūs energijos šaltiniai
- gaminiai iš odos, kaulo, kailio
- miškų ir žemės ūkio mokslas ir konsultavimas

Organizatoriai:

Aleksandro
Stulginskio
universitetas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS MINISTERIJA

Partneriai:

KAUNO RAJONO
SAVIVALDYBĖ

LIETUVOS MEDŽIOTOJŲ
IR ŽVEJŲ DRAUGIJA

Rasos
dvisavaitis žurnalas
apie sodus, daržus, gėles

**ŪKININKO
patarėjas**
agroinformacijos
ir reklamos lyderis

Šeimyninke
žurnalas šeimai

**Medžiotojas ir
Meškeriojas**

VETinfo

LIETUVOS
rytas

lrytas.lt

LRT
TELEVIZIJA

LRT
RADIO

**MIŠKŲ
ŪKIS**
LAUKININKYSTĖS ŽURNALAS

EC
EKSPONIZICIJŲ CENTRAS
Klaipėda, Palanga, Šilutė, Tauragė

MIŠKAI
LAUKININKYSTĖS ŽURNALAS

MŪSŲ GIRIOS

manoūkis.lt

Informacija tel.: (8-37) 75 23 73, 78 81 19, 75 22 25

www.sprendimuratas.lt

MŪSŲ GIRIOS

LIETUVOS MIŠKININKŲ SĄJUNGOS
ŽURNALAS

Leidžiamas nuo 1929 metų birželio
Indeksas 5057, su nuolaida – 5058
2014 m. rugpjūtis Nr. 8 (796)

ISSN 1392-6829

LEIDĖJAS

Viešojo įstaiga „Mūsų girios“
A. Juozapavičiaus g. 10a
09311 Vilnius

Tel. 8 5 2752047

Faks. 8 5 2754828

El. paštas info@musu-girios.lt
www.musu-girios.lt

Įmonės kodas 125302897
PVM mokėtojo kodas LT 253028917
A/S LT887044060001501044
AB SEB bankas

REDAKcinė KOLEGIJA

Edmundas Bartkevičius (pirmininkas),

Raimondas Juzikis,
Andrius Kuliešis,
Romas Kupstaitis,
Vygantas Mierkis,
Edvardas Riepšas,
Benjaminas Sakalauskas,
Albinas Tebėra,
Valdas Vaičiūnas

REDAKCIJA

Direktorius – vyr. redaktorius
Rimondas Vasiliauskas
tel. 8 5 2752047,
mob. tel. 8 687 10616;
el. paštas rimondas.v@musu-girios.lt

Atsakingasis redaktorius
Vaclovas Trepėnaitis
tel./faks. 8 5 2754828,
mob. tel. 8 687 10614;
el. paštas vaclovas.t@musu-girios.lt

Redaktorė – korespondentė
Jūratė Kuusienė
tel./faks. 8 5 2754828,
mob. tel. 8 687 10609;
el. paštas jurate.r@musu-girios.lt

Dizaino autorius: Algimantas Dapšys

Spausdino AB „Spauda“
Laisvės pr. 60, 05120 Vilnius
www.spauda.com
Tiražas 2050 egz.

Kaina 10,50 Lt (3,04 €),
su nuolaida 7 Lt (2,03 €)

„Mūsų Girios“ (Our Forests) magazine
Editor-in-chief R. Vasiliauskas
A. Juozapavičiaus 10a, Vilnius, Lithuania

Redakcijos ir autorių nuomonė
ne visada sutampa.

Už reklamos turinį redakcija neatsako.
„Mūsų giriose“ išspausdintus straipsnius
ar jų dalis perspausdinti galima tik gavus raštišką
redakcijos sutikimą ir su šaltinio nuoroda.
Redakcija pasilieka teisę redaguoti straipsnius.

Turinys

Kronika	4
Aktualijos	6
R. PRŪSAITIS. Ar principas „Kiek rasime, tiek ir iškirsime“ priimtinas, naudojant valstybiniuose miškuose išaugintą medieną?	6
Miškininkystė	8
A. KULIEŠIS. Apie pokyčius penkių urėdijų miškuose	8
K. GRIGALIŪNAS. Valstybinių miškų sanitarinės būklės 2014 m. pirmajame pusmetyje apžvalga	12
Saugomos teritorijos	14
V. KNYVA. Mažoji erelio rėksnio populiacijai – tinkama apsauga	14
D. SAVICKAITĖ. Už ką galima mylėti Bronių?	16
Urėdijose	20
N. JOTAUTAS. Praėjus ketveriems metams po škvalo	20
I. PETROŠIENĖ. Girininkas – ne profesija, tai – gyvenimo būdas	22
V. RIBIKAUSKAS. Mišką auginti įdomiau, nei matuoti	24
Privatūs miškai	26
Liūtys ir vėjai neišgąsdino	26
Profesijų veikla	28
I. RUGINIENĖ. Norvegija – socialinės partnerystės pavyzdys	28
Medžioklė	30
A. DANILEVIČIUS, R. VASILIAUSKAS. Gyvenimiško užtaiso pasisemti	30
Miškas ir visuomenė	34
P. DUMŠIENĖ. Ažuolai artėjančiam Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui (1918–2018)	34
I. STOŠKUVIENĖ. Lietuvos miškininkai – Europos čempionato nugalėtojai ir prizininkai	36
Laisvą minutę	38
R. ZENTELYTĖ. Pokalbis tarp medžių	38
Išėję negrįžti	40
Datos	42
Naujos pareigos	42

Mieli miškininkai,

Rugsėjo mėnesio trečiąjį šeštadienį švenčiame Miškininko dieną. Tai gera proga aptarti nuveiktus darbus, susitikti su kolegomis, numatyti gaires ateičiai.

Kuo gi ypatingas buvo laikotarpis nuo praėjusių metų miškininko dienos, kurią gražiai paminėjome Kauno muzikiniame teatre.

Jvyko IV-asis girininkų suvažiavimas, kuriame girininkai aptarė aktualius miškininkystės klausimus, darbą su jauniaisiais miško bičiuliais ir kt. Dalyvavome Europos miškų tinklo (miškininkų sąjungų) konferencijoje. Buvo įdomu ir naudinga susipažinti su miškininkų sąjungų veikla kitose šalyse. Atkreiptinas dėmesys, kad sąjungų veikla, tradicijos įvairiose šalyse labai skiriasi. Konferencijos dalyviai susidomėję iš klausė pranešimus apie Lietuvos miškų ūkį, sąjungos veiklą ir išreiškė didelį norą analogišką konferenciją organizuoti Lietuvoje.

Gausi Lietuvos miškininkų delegacija dalyvavo Europos miškininkų orientavimosi sporto čempionate Šveicarijoje, iš kur parvežė 27 medalius. Čempionato metu buvo organizuotos ir kelios dalykinės miškininkystės ekskursijos.

Liko ir nepadarytų darbų. Dar šiemet turime suorganizuoti Baltijos šalių miškininkų sąjungos konferenciją.

Džiaugiuosi, galėdamas Miškininko dienos proga pasveikinti visus Lietuvos miškininkus ir jų artimuosius, privačių miškų savininkus, medžiotojus, visus, kurie laiko save miško draugais.

Linkiu ažuolo stiprybės darbuose, malonių akimirkų laisvalaikio, darnos šeimose ir santarvės su aplinka.

EDMUNDAS BARTKEVIČIUS
Lietuvos miškininkų sąjungos prezidentas

Miškininko dienos minėjimas vyks rugsėjo 20 d. 11 val. Vilniuje, LITEXPO rūmuose

Liepos 28 d. – rugpjūčio 2 d. Šveicarijos Fribourgo kantone vyko **XXI-asis Europos miškininkų orientavimosi sporto čempionatas**, kuriame varžėsi per 350 dalyvių iš įvairių Europos žemyno šalių. Šiose varžybose dalyvavo gausus miškininkų būrys iš Lietuvos (plačiau – 36 p.).

Liepos 28 d. Šakių miškų urėdijai, atlikus sertifikavimo auditą, **suteiktas FSC® sertifikatas**.

Liepos 29-30 d. Valstybinėje miškų tarnyboje **lankėsi Latvijos miško sėklininkystės ekspertų grupė**. Pagrindinis susitikimo tikslas – aptarti probleminius klausimus, susijusius su Europos Sąjungos teisinės bazės miško dauginamosios medžiagos bei oficialios kontrolės srityje pokyčiais ir su perspektyvomis bei iššūkiais, siekiant sėklų tyrimo laboratorijos akreditacijos pagal pasaulinį techninės kalibravimo ir tyrimo laboratorijų kompetencijos standartą ISO 17025.

Nuo rugpjūčio 1 d. iki rugsėjo 30 d. renamos paraiškos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. programos priemonę „Pirmas ne žemės ūkio paskirties ir apleistos žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“.

Rugpjūčio 7 d. Druskininkų miškų urėdijos MIC „Girios aidas“ **viešėjo ir aplinką tvarkė tarptautinės LIONS stovyklos „Life is...“ dalyviai** iš 13 užsienio šalių.

Rugpjūčio 11 d. viešai paskelbti konkursai Generalinės miškų urėdijos (GMU) generalinio urėdo, Aplinkos projektų valdymo agentūros (APVA) direktoriaus ir Valstybinės miškų tarnybos (VMT) direktoriaus pareigoms eiti. Šias pareigas einantys valstybės tarnautojai priimami ketverių metų kadencijai. Jie tiesiogiai pavaldūs aplinkos ministrui. Kandidatai eiti šias pareigas turi būti įgiję aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą, GMU generalinio urėdo ir VMT direktoriaus pareigas norintieji

ji eiti – biomedicinos mokslų studijų srities miškininkystės krypties išsilavinimą. Pretendentams keliami 3-ųjų metų vadovavimo įstaigai (įmonei) ar jos padaliniui patirties reikalavimai. Norintieji eiti GMU generalinio urėdo ir VMT direktoriaus pareigas taip pat turi turėti ne mažesnę kaip 3-ųjų metų darbo patirtį miškininkystės srityje, kandidatai eiti APVA direktoriaus pareigas – ne mažesnę kaip 3-ųjų metų darbo patirtį organizuojant Europos Sąjungos finansuojamų projektų įgyvendinimą. Kandidatams į vadovus keliami ir užsienio kalbos mokėjimo reikalavimai: norintieji dalyvauti konkurse GMU generalinio urėdo ir VMT direktoriaus pareigoms eiti turi mokėti anglų, vokiečių arba prancūzų kalbą pažengusio vartotojo lygmens B1 lygiu, norintieji eiti APVA direktoriaus pareigas – mokėti anglų kalbą pažengusio vartotojo lygmens B2 lygiu. Pretendentai į vadovus taip pat turi mokėti dirbti kompiuteriu *Microsoft Office* programiniu paketu ir turi atitikti kitus jiems keliamus specialiuosius reikalavimus. Pretendentų dokumentai per Valstybės tarnybos valdymo informacinę sistemą buvo priimami iki rugpjūčio 20 d.

Pasitraukus iš generalinio miškų urėdo pareigų B. Sakalauskiui, kol bus paskirtas naujas Generalinės miškų urėdijos vadovas, šias pareigas aplinkos ministro K. Trečioko įsakymu nuo rugpjūčio 4 d. laikinai pavesta eiti GMU Miško resursų ir prekybos medienos skyriaus vedėjui **G. Paltanavičiui**.

Rugpjūčio 13 d. vykusiame **Generalinės miškų urėdijos kolegijos** posėdyje aptarti miškininkavimui valstybiniuose miškuose aktualūs klausimai. Juos apžvelgė pranešimuose: generalinis miškų urėdas Gintaras Paltanavičius („Generalinės miškų urėdijos 2014 m. prioritetai ir jų vykdymas“), generalinio miškų urėdo pavaduotojas Gintaras Visalga („Prekyba mediena taisyklės“), Šalčininkų miškų urėdas Ramūnas Lukoševičius („IMŪVIS projekto eiga“), Šilutės miškų urėdas Vaidas Bendaravičius („Antžeminių automatinų miško gaisrų stebėjimo sistemų diegimas Lietuvoje“), Alytaus miškų urėdas Vytautas Zelenius („Kovos su afrikinio kiaulių maru Alytaus miškų urėdijoje prevencinės priemonės“), Pakruojo miškų urėdas Kazys Gudas („Dalyvavimas LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus veikloje“), Švenčionėlių miškų urėdijos miškų urėdas Nauris Jotautas („2010 m. škvalo nuniokotų medynų atkūrimas“), Varėnos miškų urėdas Tomas Bazevičius („ES paramos lėšų įsisavinimas atkuriant Varėnos miškų urėdijoje 2010 m. škvalo pa-

žestus miškus“), Druskininkų miškų urėdas Zenonas Naujokas („Rekreacija ir jaunieji miško bičiuliai miškų urėdijoje“), Mažeikių miškų urėdas Albinas Paulavičius („Miškų urėdijos patirtis išsaugant kultūros ir gamtos istorinį paveldą“), Ignalinos miškų urėdijos vyriausiasis miškininkas Pranas Kraujalis („Dėl siūlymo taikyti 25 proc. sankcijas miškų urėdijoms, įgyvendinusioms projektą AAMGSS diegti“), o generalinio miškų urėdo pavaduotojas Benjaminas Sakalauskas pristatė Generalinės miškų urėdijos veiklą ir valstybinių miškų sistemos raidą 1997–2014 m. Už svarų indėlį stiprinant Lietuvos valstybinių miškų sistemą įteikti apdovanojimai valstybiniais miškininkams.

Rugpjūčio 20 d. Vyriausybės posėdyje **svarstyti LR Administracinių teisės pažeidimų kodekso (ATPK) straipsnių dėl dalies miškų ūkio veiklų reglamentavimo pakeitimai**. Vyriausybė teiks ATPK pakeitimus dėl veiklų miškuose svarstyti LR Seimo Aplinkos apsaugos komitetui. Pataisomis siūloma 10 kartų padidinti baudas už neteisėtą statinių statybą miško žemėje. Iki šiol piliečiams už tai grėsė bauda nuo 250 litų iki 500 litų, pareigūnams – nuo 500 litų iki 1000 litų. Siūloma baudas padidinti: piliečiams – nuo 2500 litų iki 5000 litų, pareigūnams – nuo 5000 litų iki 10000 litų. Neteisingai išmatavus ir apskaičius apvaliąją medieną arba nenukirstą mišką, siūloma bausti iki 3000 litų. Šiuo metu maksimali už tai gresianti bauda – 150 litų. Numatoma griežčiau bausti ir už sausinimo griovių, drenažo sistemų, miško kelių ir kitokių miško įrenginių naikinimą arba gadinimą – siūloma už tai numatyti iki 500 litų baudas. Aplinkos ministerijos duomenimis, pastaruoju metu padaugėjo miško kelių gadinimo atvejų bei savavališko medelių kirtimo prieš žiemos šventes. Todėl siūloma sugriežtinti atsakomybę už jaunuolynų naikinimą: piliečiams už šį pažeidimą maksimalią 100 litų baudą didinti iki 500 litų, pareigūnams maksimali bauda didėtų nuo 300 litų iki 600 litų.

Rugpjūčio 26 d. Miškų institute vyko pildomas priėmimas į **miškotyros mokslo kryptį** doktorantūrą.

Rugpjūčio 28–30 d. Suomijoje, Jämsä mieste regione vyko Tarptautinė miškininkystės paroda FinnMETKO 2014.

Rugpjūčio 30 d. Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direktijos lankytojų centre Marcinonyse vyko **renginys, skirtas būtomis**

ir nebūtomis legendomis apipintam Lietuvos girių gyvūnui vilkui. Gamtos apsaugos asociacijos „Baltijos vilkas“ atstovai bei Dzūkijos NP ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato Gamtos skyriaus vedėjas dr. M. Lapelė išsakė pasakojimus apie vilką lietuvių tautosakoje, surengta išvyka su gidu po Čepkelių valstybinį gamtinį rezervatą. Pristatyta V. Šaulienės grafikos darbų paroda „Vilko takais“. Po renginio vyko tradicinė Marcinkonių miestelio, kurio herbe puikuoja net trys vilkai, šventė.

➤ **Pradedama pakartotinė kertinių miško buveinių inventorizacija**. Šiais metais iki lapkričio 15 d. vyks pakartotinė kertinių miško buveinių inventorizacija. Aplinkos ministerijos Valstybinės miškų tarnybos skelbtą konkursą laimėjo Aleksandro Stulginskio universiteto Miško biologijos ir miškininkystės instituto specialistai. KMB inventorizacijos tikslas šiemet – įvertinti Lietuvoje esančių KMB ir PKMB būklės pokyčius, palyginti juos su pradinės inventorizacijos duomenimis. Šiuo tikslu lauko tyrimų metu bus įvertinta ne mažiau nei 4,7 tūkst. miško buveinių bendrame apie 13 tūkst. ha plote. Bus pakartotinai inventorizuotos visos kartinės miško buveinės, esančios privačiuose miškuose bei potencialios kartinės miško buveinės. Taip pat bus įvertintos ir labiausiai pasikeitusios KMB valstybiniuose miškuose, pateikti siūlymai dėl tolesnės jų priežiūros. Atliekant pakartotinę inventorizaciją sudaroma galimybė miško savininkams ar valdytojams pageidaujant steigti naujas KMB, peržiūrėti ar panaikinti esamų KMB statusą.

➤ LR Vyriausybei teikiamas **nutarimo projektas dėl daugiau kaip 100 miško genetinių draustinių įsteigimo** ir jų ribų planų patvirtinimo.

➤ Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos išdavė LAMMC Miškų institutui **Geros augalų apsaugos produktų veiksmingumo ir (arba) atrankumo bandymų praktikos sertifikata**, kuris suteikia teisę atlikti cheminių ir biologinių bei kitų miško apsaugos priemonių registracinius bandymus šalies miškuose. Bandymai atliekami laikantis GBP reikalavimų.

➤ Valstybinė miškų tarnyba paskelbė **informaciją apie valstybinių miškų savinatinę būklę** 2014 m. pirmą pusmetį (plačiau – 12 p.).

➤ Pranešama, kad į nuostolius tikriausiai bus nurašytos valstybės įmonių lėšos, laikytos bankrutavusiame „Snoro“ banke. Tai pasakytina ir apie 29,9 mln. litų miškų urėdijų laikytų lėšų.

➤ Anykščių miškų urėdijos Troškūnų miške ruošiantis sausinimo griovių atnaujinimui ir sutvarkymui parengtas šalia griovių esančios **aplinkos ekologinis vertinimas**, kurį atliko ASU Aplinkos ir ekologijos instituto mokslininkai dr. Ž. Preikša ir dr. R. Gegužis. Tyrimų tikslas – įvertinti galimą neigiamą poveikį retoms rūšims ir buveinėms, valant sausinimo griovius ir įrengiant 6 m pločio juostą Troškūnų miške. Atlikę ekologinį įvertinimą, mokslininkai parengė išvadas ir rekomendacijas.

➤ Paskutinį liepos savaitgalį Druskininkų apylinkėse prie Ašarėlio ežero vyko **Lietuvos ornitologų draugijos renginys „Žalia varna 2014“**. Jame aptartos žalvarnių apsaugos problemos bei praktiniai darbai padėti šiems globaliai nykstantiems paukščiams. 2010 m. pradėjus įgyvendinti tarptautinės paukščių apsaugos organizacijos *BirdLife International* remiamą žalvarnių apsaugos projektą, iškelti inkilai ir uždėtos apsaugos nuo plėšrūnų žinomose bei potencialiose perėjimo vietose Druskininkų, Varėnos, Molėtų, Utenos, Ignalinos ir Švenčionių rajonuose. Šiemet Druskininkų urėdijos miškuose rastos 4 iš Lietuvoje aptiktų 5-ių perinčių žalvarnių porų. Visos jos išaugino jauniklius, kurie renginio metu jau buvo palikę inkilus.

➤ Su 50-ies darbo metų Kretingos miškų urėdijoje suaktimi **miškų urėdą Antaną Baranauską pasveikino Premjeras Algirdas Butkevičius**. Jo patarėjas Antanas Vinkus įteikė miškų urėdai Premjero sveikinimą ir dovaną – vardinį laikrodį.

➤ Gražutės regioniniame parke vyko **tarptautinio projekto „Bendruomenės programa tvariam vystymuisi“ (pagal programą NordpPlus Adult) apklausos rezultatų pristatymas ir aptarimas** Dūkšto seniūnijoje. Siekiama sukurti bendruomenės programą, kuri padėtų lengviau dirbti su vietos bendruomenėmis ir sumažintų atotrūkį tarp vietos gyventojų ir Gražutės regioninio parko. Buvo vykdoma išsami apklausa, siekiant išsiaiškinti vietos gyventojų požiūrį į turizmą, gamtos apsaugą, norą prisidėti prie savanoriškos veiklos bei jų aktyvią veiklą gamtoje.

Ar principas „Kiek rasime, tiek ir iškirsime“ priimtinas, naudojant valstybiniuose miškuose išaugintą medieną?

Pastaruoju metu spaudoje pasirodo publikacijų, kuriose skaitytojui bandoma įteigti, jog miško ne tik neįmanoma išmatuoti, bet ir nėra reikalo jį matuoti, o patikima informacija tik trukdo...

Valstybinė miškų tarnyba nori išreikšti savo poziciją dėl valstybinių miškų naudojimo bei miškų apskaitos sistemos.

Informacija visais laikais buvo vertybė, o ypač dabar, kai gyvename rinkos ekonomikos sąlygomis, kur nuo informacijos tikslumo priklauso mūsų sprendimai, o nuo jų – rezultatyvus arba ne mūsų darbo vaisiai. Keistai skamba idėjos perkonstruoti, permodeliuoti šiuo metu patikimai funkcionuojantį informacijos apie miškų rodiklius surinkimo modelį kitu, beje, kurtą ne vieną dešimtmetį, ir ypač iš tų žmonių, kurių apskritai nei dabar, nei anksčiau nedomino, kaip vieni ar kiti medyno rodikliai nustatomi ir kaip jie gali būti pritaikyti, intensyvinant miško naudojimą ūkiniuose miškuose. Medynų ištekliai, ypač tų, kuriuose sukaupta ilgus metus kelių miškininkų kartų auginta vertingiausia brandi mediena, buvo ir bus ypatingo dėmesio centre.

Kam reikalingi matavimai miške?

Valstybė privalo žinoti ne tik, kiek iškirsta iš jos miškų, gauta pajamų, bet ir kiek jame išauginta medienos, kiek sunaudota ir kaip sunaudota, kiek medienos savaime atkrenta miške net nepajudinus jos? Visa tai priklauso nuo miškininkų, kuriems patikėtas vienas iš didžiausių valstybės turtų – miškas, veiklos efektyvumo. Neabejotina, jog valstybė turi turėti patikimą apskaitos sistemą, užtikrinančią jos turtų panaudojimo skaidrumą bei efektyvumą.

Kokias miškų inventorizacijas taiko Lietuvos valstybė?

Valstybinė miškų tarnyba disponuoja nuolat tobulinama, modernia miškų inven-

Dr. RIMANTAS PRŪSAITIS
Valstybinės miškų tarnybos direktorius

torizacijų sistema, apimančia nacionalinę (NMI), brandžių medynų (BMI) ir sklypinę (SMI) miškų inventorizacijas, užtikrinančias atitinkamai objektyvius duomenis visos šalies miškų lygmeniu, urėdijų brandžių medynų lygmeniu ir atskiro sklypo lygmeniu. NMI metu vidutiniai visų urėdijų brandžių medynų tūriai nustatomi ne mažesniu kaip ± 2 proc. tikslumu, analogišku tikslumu ($\pm 2-3$ proc.) BMI metu nustatomas konkrečios miškų urėdijos brandžių medynų tūris. SMI metu tūriai, nustatyti kiekviename sklype ± 15 proc. tikslumu, dėl šioje inventorizacijoje naudojamų subjektyvių metodų pasižymi sisteminėmis iki 10-15 proc. paklaidomis, todėl yra tikslintini pagal BMI, o jai nesant – pagal NMI rezultatus.

Kam reikalinga brandžių medynų visumos atrankinė inventorizacija?

BMI pradėta kurti pagal NMI analogiją, kai išanalizavus pirmuosius 1998-2002 NMI rezultatus, buvo nustatyti dideli brandžių medynų tūrių skirtumai palyginti su SMI bei iškertamos medienos duomenimis. Siekiant objektyvaus, su mažiausiomis sąnaudomis brandžių medynų tūrių miškų urėdijose įvertinimo, bei SMI duomenų atskiruose sklypuose patikslinimo, atitinkamai juos koreguojant 2009 m., po 2008 m. sėkmingai atliktų bandomųjų inventorizacijų Jonavos ir Kazlų Rūdos miškų urėdijose, buvo pradėti BMI darbai gamybinio mastu. 2010 m. rugsėjo 3 d. aplinkos ministro įsakymo „Dėl miškų sektoriaus skaidrumo užtikrinimo veiksmų ir priemonių plano 2010-2012 metams patvirtinimo“ 12 punktu buvo nuspręsta „Pradėti brandžių medynų sklypų visumos valstybinės inventorizacijos vykdymą atrankos metodu“. Šiuo metu brandžių medynų inventorizacija atlikta 19-oje urėdijų. Jei nebūtų

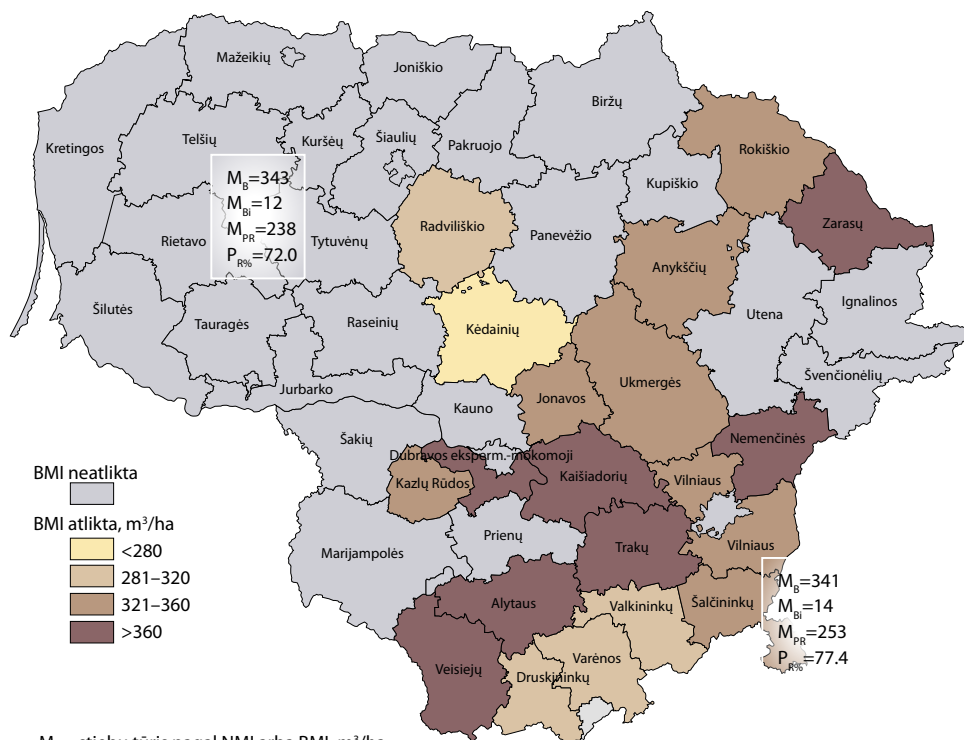
buvę kliūčių, šiandien jau turėtume daugiau negu pusę visų urėdijų, kuriose patikslinti brandžių medynų ištekliai. BMI leidžia ne tik patikslinti brandžių medynų išteklius urėdijos lygmeniu, bet ir teigiamai veikia SMI darbų kokybę. Daugelyje pastarųjų trejų metų SMI objektų brandžių medynų tūriai, palyginti su nustatytais pagal BMI, nesiskyrė daugiau kaip 10 proc.

Kokiu laipsniu informacija, naudojama kirtimų planavimui, turi įtakos kirtimų rezultatams?

Kasmet Valstybinei miškų tarnybai urėdijų pateikiami metų pradžioje duomenys apie planuojamą pagrindiniais kirtimais gauti tūrį ir faktiškai gautą prekinės medienos tūrį, metams pasibaigus, stipriai tarpusavyje susiję. 2009-2013 m. miškų urėdijos atrėžė biržes ir planavo iškirsti 12,6 mln. m³ prekinės medienos. Faktiškai buvo iškirsta 12,7 mln. m³, t.y. skirtumas tesiekė vos 0,8 proc. Jokio esminio padidėjimo negauta, pirmine apskaita tiesiog buvo užprogramuotas galutinis rezultatas. Miškų urėdijose, kuriose brandžių medynų tūriai buvo patikslinti BMI metu, 2009-2013 m. pagrindiniame naudojime pasiekė ženkliai aukštesnę prekinės medienos išeigą – iškirsto tūrio ir stiebų tūrio santykį (77,4 proc.), palyginti su miškų urėdijomis, kuriose toks patikslinimas nebuvo atliktas (72 proc.).

Kur „dingsta“ nuolat didėjantys brandžių medynų tūriai?

Pagrindinio naudojimo apimty 2014-2018 m. iki jų patvirtinimo Vyriausybėje (2013 04 10) mažiausiai 3 kartus svarstytos Miškotvarkos mokslinėje – techninėje taryboje, vieną kartą – Aplinkos ministerijos konsultacinėje taryboje, dalyvaujant gausiam miško naudojimo specialistų būriui. Apimty buvo visapusiškai išnagrinėtos, pagrįstos ir nekėlė didesnių abejonių. Todėl miškų urėdijoms pateikus duomenis apie

BMI neatlikta

BMI atlikta, m³/ha

<280

281–320

321–360

>360

M_B – stiebų tūris pagal NMI arba BMI, m³/ha

M_{Bi} – biologinės įvairovės medžių stiebų tūris, m³/ha

M_{PR} – prekinės medienos tūris 2009–2013 m., m³/ha

$P_{R\%}$ – prekinės medienos ir stiebų tūrio (be biologinės įvairovės medžių stiebų) santykis, m³/ha

Brandžių medynų inventorizacijos eiga 2008–2013 metais

planuojamus 2014 m. pagrindiniais kirtimais kirsti medynus, Valstybinė miškų tarnyba negalėjo neatkreipti dėmesio į planuojamą gauti ypač žemą prekinės medienos išeigą (238 m³/ha), palyginti su vidutine išeiga 2009–2013 m. (244 m³/ha) (žr. lent.).

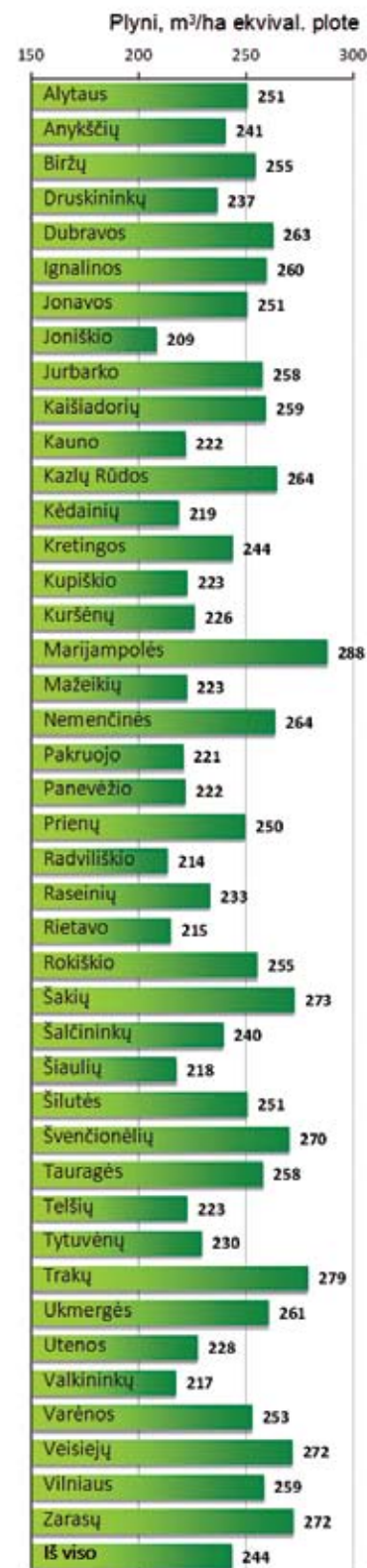
Turint duomenis apie prekinės medienos nors ir nežymų, bet vis tik didėjimą 2001–2013 m. (nuo 235 m³/ha iki 244 m³/ha), toks regresas negalėjo nekelti įtarimų. Planuojamas 2014 m. gauti iš pagrindinių kirtimų 238 m³/ha prekinės medienos tūris pagal patikslintas medienos struktūros lenteles, prekinės medienos išeigos normatyvus bei paliekamą plyno kirtimo biržėse biologinės įvairovės medžių kie-

kį (13 m³/ha) prilygo 298 m³/ha augančių medžių stiebų tūriui. Tuo pačiu metu NMI 2012 m. valstybinės reikšmės miškuose fiksuojamas 352 m³/ha vidutinį brandžių medynų stiebų tūrį su kasmetiniu 5 m³/ha padidėjimu 2009–2013 m. Analogiškas brandžių medynų tūrio padidėjimas (30–70 m³/ha per 10 metų), atsižvelgiant ir į jo padidėjimą dėl inventorizacijos patikslinimo, buvo fiksuojamas ir pastarųjų 4-erių metų daugelyje SMI objektų – 15-oje iš 19-os inventorizuotų miškų urėdijų.

Taigi skirtumas tarp planuojamo iškirsti ir inventorizuoto brandžių medynų tūrio, pavertus prekiene mediena (45 m³/ha), yra gana ryškus. Įtarimai dėl 2014 m. pagrindinių kirtimų plano menko pagrįstumo pasitvirtino, Valstybinės miškų tarnybos specialistams bendrąja tvarka patikrinus atrėžtas biržes. Tapo akivaizdu, jog dalis priemonių, numatytų Aplinkos ministerijos 2006 09 05 priemonių plane „Dėl miškų inventorizacijos ir apskaitos tobulinimo veiksmų“, nėra vykdomos, o patikrintos miškų urėdijos leido sau atsipalaiduoti.

Kur slypi skirtumų tarp potencialiai galimo iškirsti ir iškirsto tūrio priežastys?

Detali informacija apie pagrindinių kirtimų rezultatus kasmet skelbiama Valstybinės miškų tarnybos tinklalapyje – tai yra vieša. Skirtumai tarp gauto tūrio ir normatyvinio

Iškirstas 2009–2013 m. vidutinis prekinės medienos kiekis, m³/ha pagal miškų urėdijas

visada buvo įvardijami, kaip skirtumai dėl neišaiškintų priežasčių. Nuolat Valstybinės miškų tarnybos atliekamos analizės dėka apie trečdalis tūrių skirtumų buvo paaiškinti naudojamų inventorizacijose normatyvų netobulumu, palaipsniui jie buvo pašalinti. Visą laiką buvo tikimasi, jog Generalinė miškų urėdija ir miškų urėdijos gali ženkliai

VĮ miškų urėdijų gautos ir potencialiai galimos gauti prekinės medienos iš plyno kirtimo biržių 2001–2013 metais palyginimas

Metai	2001–2008	2009–2013	2014
Gautos prekinės medienos tūris, m ³ /ha	235*	244*	238**
Prekinės medienos potencialas pagal NMI***, m ³ /ha	267	275	283
Skirtumas tarp gauto ir potencialaus prekinės medienos tūrio, m ³ /ha	-32	-31	-45

*- pagal VĮ miškų urėdijų Valstybinei miškų tarnybai kasmet pateikiamus duomenis apie gautą prekinės medienos tūrį iš plyno kirtimo biržių nagrinėjame laikotarpyje,

** - pagal VĮ miškų urėdijų Valstybinei miškų tarnybai pateiktus duomenis apie planuojamą gauti prekinės medienos tūrį iš plyno kirtimo biržių 2014 metais,

*** - prekinės medienos potencialas, paskaičiuotas pagal brandžių medynų stiebų tūrį, nustatytą NMI analizuojame laikotarpyje (2014 m. panaudoti NMI 2012 duomenys), atėmus biologinės įvairovės medžių stiebų tūrį (13 m³/ha) bei redukavus kirstinių medžių stiebų tūrį koeficientu 0,836 dėl normatyvinio sortimentacijos atliekų ir miško kirtimo nuostolių kiekio.

prisidėti prie vis dar didokų nepaaiškinaimų skirtumų tarp faktiškai nukirsto ir miške inventorizuoto (siektino) tūrių išaiškinimo, atskleisti prekinės medienos išeigos padidinimo rezervus, juolab, kad yra nemažas skaičius miškų urėdijų, iš kurių patirties tikrai galima pasimokyti.

Kaip reikėtų vertinti išaugintos medienos sunaudojimo pagrindiniais kirtimais efektyvumą?

Valstybinė miškų tarnyba, įvertinusi situaciją bei siekdama padidinti kiekvienos iš miškų urėdijų atsakomybę už pasiektus rezultatus miško auginimo ir naudojimo srityje, pasiūlė Aplinkos ministerijai (2014 02 24 raštas R2-540) apsvastyti gautos prekinės medienos iš pagrindinių kirtimų santykio su sukaupu brandžiam medyne stiebų tūriu, t.y. prekinės medienos išeigos kiekvienoje miškų urėdijoje, kaip jos veiklos efektyvumo rodiklio, įvedimą. Šio rodiklio įvedimui buvo pritarta dar 2010 10 26 Miškotvarkos mokslinėje – techninėje taryboje. Prekinės medienos išeigos pagrindiniuose kirtimuose rodiklis būtų analogiškas šiuo metu naudojamam Nacionalinėje miško ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 m. programoje rodikliui (pagamintos prekinės medienos santykis su medienos prieaugiu), tik žymiai paprastesnis, praktiškesnis ir, mūsų nuomone, efektyvesnis. Toks rodiklis, jo palyginimas su normatyviniu, leistų pačiai miškų urėdijai įvertinti medienos sunaudojimo pagrindinio naudojimo kirtimuose racionalumą, nustatyti galimus neskaidraus medienos nutekėjimo kelius, pasirinkti tinkamą medienos apskaitos sistemą, o valstybei – labai paprastai vertinti ir kontroliuoti miško naudojimo efektyvumą. Šiuo metu tam sukurtos visos prielaidos.

Valstybė ir jos piliečiai gali ir turi žinoti, kaip tvarkomi jos miškai, mokami mokesčiai, kurie patikėjimo teise valstybės miškus valdantys subjektai miškus naudoja racionaliai ir rūpestingai, kurių – aplaidžiai ar švaistūniškai. Valstybinei miškų tarnybai, kaip ir daugeliui Lietuvos piliečių, nepriimtina persama mintis, kad „medienos bus tiek, kiek bus. Kiek iškirtę rasime, tiek ir bus“. Vardan to siūloma atsakyti objektyvių žinomo tikslumo inventorizacijos metodų, o pasikliauti vien subjektyviais praeito amžiaus metodais, kai geriausias miško taksuotojo instrumentas buvo Bitterlich'o lazdelė, matavimo juosta ir „išlavinta“ akis. Laikai keičiasi. O požiūris? Požiūris ne tik į matavimus, bet ir į valstybės turtą taip pat privalo keistis. ■

Apie pokyčius penkių urėdijų miškuose

Prof. ANDRIUS KULIEŠIS

Valstybinės miškų tarnybos Miško naudojimo ir statistikos skyriaus vyriausiasis specialistas

Miškotvarkos mokslinėje techninėje taryboje liepos 10 d. buvo apsvastyti Kauno, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Prienų ir Šakių miškų urėdijų sklypinės miškų inventorizacijos rezultatai, projektinių apimčių vykdymas 2004-2013 m. ir miško naudojimo apimtys 2014-2023 m. bei kiti klausimai.

Šakių miškų urėdijos sklypinė miškų inventorizacija (SMI) atlikta po 9-erių metų, kitų miškų urėdijų – po 10-ies metų. Valstybinės miškų tarnybos atlikta SMI lauko darbų kontrolė parodė, jog inventorizacija atlikta pagal teisės aktais nustatytus reikalavimus ir tikslumą, o rezultatai yra priimtini.

Kiekvienoje miškų urėdijoje įvertinta plotų kaita, I amžiaus klasės jaunuolynų pokyčiai, ugdomųjų kirtimų vykdymas, perbrendusių medynų ploto dalies brandžiuose medynuose kaita, brandžių medynų tūris ir jo pokytis, ažuolynų plotų kaita. Tai pagrindiniai rodikliai, nustatyti Nacionalinėje miškų ūkio plėtros iki 2020 m. programoje bei apibūdinantys miškų ūkio intensyvumą ir darnumą. Apskaičiuotos miško naudojimo apimtys 2014-2023 m.

Plotų kaita. Bendras 2013 m. inventorizuotas plotas (168 927 ha), palyginus su praėjusios inventorizacijos plotu, padidėjo 1674 ha. **Valstybinės reikšmės** miškų plotas sumažėjo 312 ha Kazlų Rūdos, 292 ha – Prienų, 211 ha – Marijampolės miškų urėdijose ir padidėjo 216 ha Kauno bei 258 ha Šakių miškų urėdijose. **Miško žemės** plotas inventorizuotose miškų urėdijose padidėjo 654 ha, daugiausia apželdinus ne miško žemes. Kirtaviečių plotas (2158 ha) gana stabilus, tik apie 1,5 karto didesnis už

per metus iškertamą pagrindiniais kirtimais plotą. **Medynų** plotas (104 758 ha) padidėjo 1190 ha želdant ne miško žemes ir mažinant kirtaviečių plotus. Labiausiai medynų plotai padidėjo Kauno ir Marijampolės miškų urėdijose (1 lent.).

Pagrindiniai inventorizacijos rezultatai

Medienos ištekliai. Daugumai medynų rodiklių, dėl ūkinės veiklos poveikio bei natūralaus augimo, visose miškų urėdijose nustatyti teigiami pokyčiai (1 lent.). Medynų bonitetinė klasė atskirose miškų urėdijose padidėjo nuo 0,3 iki 0,6. Tai susiję su medynų vidutinio aukščio padidėjimu 1-2 m, išliekant tam pačiam vidutiniam medynų amžiui. Mažėjantis medynų vidutinis amžius (Kauno m.u.) rodo mažėjančias brandžių medynų atsargas, kai amžiaus didėjimas (Kazlų Rūdos m.m.u. ir Šakių m.u.) – brandžių medynų plotų stabilumą ar tolesnį jų kaupimąsi.

Medynų vidutiniai tūriai padidėjo nuo 4 m³/ha (Marijampolės m.u.) iki 52 m³/ha (Kazlų Rūdos m.m.u.). Brandžių medynų tūriai didėjo kiek daugiau – nuo 10 m³/ha (Marijampolės m.u.) iki 65 m³/ha (Kazlų Rūdos m.m.u.). Pagal nacionalinės miškų inventorizacijos (NMI) duomenis, brandžių medynų tūriai valstybinės reikšmės miškuose šiame laikotarpyje didėjo viduti-

1 lentelė. Pagrindiniai medynų taksaciniai rodikliai

Miškų urėdija	Medynų plotas, ha		Bonitetas		Medynų amžius, m.		Visų medynų tūris, m ³ /ha		Tūrio prieaugis, m ³ /ha	
	2013 m.	2003-2013 m. pokytis	2003 m.	2013 m.	2003 m.	2013 m.	2003 m.	2013 m.	2003 m.	2013 m.
Kauno	15 442	594	I,3	IA,9	57	52	195	215	5,60	7,04
Kazlų Rūdos	27 104	-124	I,6	I,0	56	58	238	290	7,25	8,42
Marijampolės	19 563	559	I,3	I,0	52	51	224	228	6,83	6,97
Prienų	18 879	55	I,4	IA,9	59	60	248	291	6,90	7,96
Šakių	23 770	106	I,5	I,0	54	56	230	270	7,25	8,06
Iš viso	104 758	1190	I,4	I,0	56	56	229	263	6,90	7,80

Girininkas Antanas Nickus (pirmas iš kairės) pristato miškotvarkininkams ir kitiems vertintojams atliktus darbus Šališkių girininkijos miškuose (Kazlų Rūdos m.m.u.)

niškai 5 m³/ha per metus. Šiuo metu visose 2013 m. inventorizuotose miškų urėdijose atliekama brandžių medynų inventorizacija atrankos metodu (BMI) leis patikslinti šių miškų urėdijų brandžių medynų tūrius ir papildomai įvertinti SMI darbų kokybę.

Nustatytas **medynų bendrojo prieaugio** padidėjimas vidutiniškai nuo 6,9 m³/ha iki 7,8 m³/ha susijęs su medynų amžiaus, jų struktūros pagal amžių pasikeitimu, augimo sąlygų (0,4 bonitetinės klasės) pagerėjimu bei medynų tūrio padidėjimu. Mažiausiai tūrio prieaugis padidėjo Marijampolės miškų urėdijoje (0,14 m³/ha), o daugiausiai – Kauno miškų urėdijoje (1,44 m³/ha). Pastarajam padidėjimui labiausiai įtakos turėjo medynų vidutinio amžiaus sumažėjimas 5 metais ir vidutinio tūrio padidėjimas 20 m³/ha. Medienos tūrio prieaugio padidėjimą, atsižvelgiant į skirtumus tarp SMI ir NMI, reikėtų vertinti sąlyginai. Atsižvelgiant į tai, jog pagal SMI aktualizuotus 2014 01 01 Lietuvos valstybinės reikšmės miškuose duomenis prieaugis yra 6,8 m³/ha, o pagal NMI buvo 2013 m. 8,2 m³/ha, nustatytą SMI tūrio prieaugį reikėtų koreguoti šių prieaugių santykiu. Tuomet labiausiai tikėtinas medienos prieaugis analizuojamose miškų urėdijose gali siekti 9 m³/ha ar net daugiau. Pagal prieaugio ir jo komponentų analizės rezultatus nustatyta, jog vidutinio tūrio pokytis 2003-2013 m. įvyko daugiausia dėl tūrio inventorizacijos patikslinimo nuo 0 m³/ha (Marijampolės m.u.) iki 30 m³/ha (Kazlų Rūdos) ir 36 m³/ha (Prienų m.u.).

Medynų rūšinės sudėties kaita išnagrinėta visuose medynuose bendrai ir I – II amžiaus klasės jaunuolynuose atskirai. Analizuojamame laikotarpyje dėl ūkinės veiklos (medynų atkūrimo, ugdymo), natūralaus augimo 2000 ha padidėjo spygliuočių medynų plotas, 200 ha sumažėjo kietųjų lapuočių medynų ir 900 ha – minkštųjų lapuočių medynų plotas.

Pušynų plotai padidėjo Kazlų Rūdos, Marijampolės ir Šakių, eglėnų – visose 2013 m. inventorizuotose miškų urėdijose. Ažuolynų plotai visose miškų urėdijose padidėjo 600 ha, ypač Marijampolės, Šakių ir Kauno miškų urėdijose. Šiose miškų urėdijose azuolynų plotai padidėjo 2-3 kartus daugiau, nei

numato Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 m. programa, 793 ha sumažėjo uosynų plotai. Beveik visose miškų urėdijose mažėjo beržynų (1108 ha) ir drebulynų (604 ha), bet padidėjo juodalksnynų (834 ha), ypač Kauno, Marijampolės ir Šakių miškų urėdijose. Vertinant I-os amžiaus klasės jaunuolynų, ypač dirbtinai atkurtų, auginimo pradiniam etape sėkmę, tenka pripažinti, jog kai kuriose miškų urėdijose pritrūko pastangų laiku juos išugdyti. Minkštaisiais lapuočiais apaugęs I-os amžiaus klasės eglės želdinių plotas prilygsta metiniam ar dar didesniai, pagrindiniais kirtimais iškirstų medynų plotui. Šios analizės rezultatai rodo, jog jaunuolynų ugdymas turėtų būti suintensyvinamas Kauno, Prienų ir Marijampolės miškų urėdijose.

Brandžių medynų ištekliai ir pagrindinis miško naudojimas

Brandūs medynai 2013 m. inventorizacijos objekte nustatyti 19 564 ha plote (2 lent.).

Dviejų miškų inventorizacijų laikotarpiu brandžių medynų plotas sumažėjo 635 ha. Tik Šakių miškų urėdijoje, išaiškėjus brandžių medynų amžiaus sumažinimui praeitoje inventorizacijoje, brandžių medynų plotas padidėjo 504 ha. Patvirtinta aplinkos ministro 2014-2018 m. ekvivalentinė plyno kirtimo 1256 ha ploto norma projekto autorių buvo aprobuota visose miškų urėdijose. Brandžių medynų patvirtintai kirtimo apimčiai pakaks 15-16 metų. Ypatingas dėmesys projekto autorių ir miškų urėdijos specialistų atkreiptas į tai, jog sumažėjus bendram brandžių medynų plotui, perbrandusių medynų plotas visose miškų urėdijose padidėjo vidutiniškai 30 proc. ir šiuo metu sudaro 20 proc. visų

2 lentelė. Brandžių medynų ištekliai ir pagrindinis naudojimas

Miškų urėdija	Pagrindinis naudojimas									
	Brandžių medynų plotas, ha					Brandžių medynų tūris, m ³ /ha		Kirtimo norma		
	Iš viso		Iš jų perbrandusių			2013 m.		2014-2018 m.*		
	2013 m.	pokytis 2003-2013 m.	2013 m.		pokytis 2003-2013 m.	2003 m.	2013 m.	ekvivalentinis plotas, ha	likvidinis tūris, m ³	2014-2023 m.**
			Iš viso	% nuo brandžių						
Kauno	3332	-850	1136	34	70	286	309	209	57,4	57,4
Kazlų Rūdos	3943	-55	508	13	221	301	366	288	81,4	85,0
Marijampolės	4137	-95	893	22	260	327	337	255	81,9	81,9
Prienų	3062	-139	442	14	74	330	369	211	67,1	67,1
Šakių	5090	504	957	19	568	301	356	293	87,9	98,5
Iš viso	19564	-635	3936	20	1193	308	348	1256	375,7	389,9
Proc.		-3,2	20,1		30,3					

* patvirtinta aplinkos ministro 2013 07 25 įsakymu Nr. DI-570;

** siūloma miškotvarkos projekte

brandžių medynų ploto (nuo 13-14 proc. Kazlų Rūdos m. u. ir Prienų m.u. iki 34 proc. Kauno m.u.). Vien perbrendusiems medynams iškirsti pagal patvirtintą normą prireiktų 3-ųjų metų, arba kasmet, tarp kertamų medynų, turėtų būti 30 proc. perbrendusių. Taikymasis su esama padėtimi reiškia, jog minkštųjų lapuočių auginimas trunka 1,5-2 kartus ilgiau, nei nustatyta pagal optimalią auginimo trukmę, ir ateityje tai bus neišvengiamų nuostolių priežastimi. Iškertamas pagrindiniais kirtimais medynų tūris priklauso nuo brandžių medynų tūrio ir jo kaitos. Patvirtintas šiuo metu pagrindinis naudojimas 2014-2018 m. nagrinėjamosiose miškų urėdijose 375 700 m³ likvidinės medienos tūrio skiriasi nuo paskaičiuoto projektuose 2014-2023 m. nuo +4,4 proc. iki -9 proc. Atsižvelgiant į tūrio patikslinimą, užbaigus šiuo metu vykdomą BMI, buvo nutarta penkmečio kirtimo normos nekeisti, išskyrus Kazlų Rūdos ir Šakių miškų urėdijas. Pastarojoje inventorizuotas apie 11 proc. didesnis brandžių medynų plotas, nei buvo apskaityta 2012 m. ir panaudota 2014-2018 m. kirtimo normai nustatyti. Brandžių medynų ploto patikslinimas sąlygojo atitinkamai ekvivalentinio plyno kirtimo ploto padidinimą 50 ha ir iškertamo likvidinio medienos tūrio – 10,6 tūkst. m³. Planuojamo kirsti tūrio koregavimas yra svarbus ir tais atvejais, kai inventorizacijos metu nustatomas didesnis tūris, nei panaudotas normos nustatymo metu (Kazlų Rūdos m.m.u.), kadangi tūrio norma dažnai interpretuojama kaip riba, kurios negalima viršyti. Iš tiesų viršyti negalima ploto normos, o leistame iškirsti plote turi būti siekiama gauti kuo didesnę prekinės medienos kiekį. Tūrio norma, pagrįsta objektyvios inventorizacijos duomenimis, yra siekiamybė, į kurią miškininkai turi orientotis visame medienos ruošos ir prekybos procese, siekdami kuo racionalesnį sukaupęs brandžiuose medynuose medienos naudojimo.

Tarpinis miško naudojimas

Jaunuolynų ugdymas yra planuojamas 1405 ha (3 lent.). Atsižvelgiant į jaunuolynų plotus ir jų rūšinės sudėties pokyčius per dvi miškų inventorizacijas, tokios apimtys sukėlė diskusiją bei siūlymus didinti jaunuolynų ugdymo apimtį.

Retinimai ir einamieji kirtimai planuojami 1741 ha. Retinimų intensyvumas daugelyje miškų urėdijų artimas mūsų nustatytam pagal

tūrio prieaugį (A. Kuliešis ir kt., 2011), tačiau einamieji kirtimai šiuo požiūriu, ypač Marijampolės, Prienų ir Šakių miškų urėdijose galėtų būti suintensyvinti. Bendras medynų plotas, be I-II amžiaus klasės jaunuolynų ir brandžių medynų, yra 59341 ha. Ugdant planuojamą intensyvumą, pakartotini ugdymai galimi vidutiniškai po 35-erių metų (nuo 24 m. Kauno iki 39 m. Kazlų Rūdos miškų urėdijose). Tai rodo, jog per apyvartos periodą galimi vienas ar, geriausiu atveju, du retinimai – einamieji kirtimai, t.y. pernelyg retas kartojimas ir atitinkamai žemas bendras intensyvumas, palyginti su mūsų planuojamą pagal medynų tūrio prieaugį. Iš 1 ha medynų planuojama vidutiniškai iškirsti retinimais 37 m³/ha, einamaisiais – 53 m³/ha likvidinės medienos.

Medienos prieaugis ir jo naudojimas

Planuojamas iškirsti medžių stiebų tūris atskirose miškų urėdijose kinta nuo 62 proc. iki 92 proc. ir sudaro vidutiniškai 77 proc. bendro tūrio prieaugio. Kirtimų intensyvumas, taip pat kaupiamo medynuose prieaugio dalis rodo, jog šiame etape Kazlų Rūdos, Prienų ir Šakių miškų urėdijų naudojimas turi didinimo rezervus, kai tokie rezervai Kauno, Marijampolės miškų urėdijose yra mažesni arba jų visai nėra. Skirtumas tarp patvirtinto 2014-2018 m. ir miškotvarkos projektuose siūlomo 2014-2023 m. naudojimo iš esmės yra tik santykyje tarp tarpinio ir pagrindinio miško naudojimo. Siūlomame projekte tarpinis miško naudojimas sudaro 26 proc. palyginti su 24 proc. šiuo metu patvirtintose naudojimo apimtyse. Tai nors ir nedidelis, bet reikšmingas naudojimo struktūros pagerėjimas tarpinio naudojimo atžvilgiu. Labiausiai vertintinas projekto pasiūlymas – ugdomųjų kirtimų apimtį tarpiniame naudojime padidinti iki 65 proc. (nuo 59 proc. Prienų miškų urėdijoje iki 67-72 proc. Kauno ir Kazlų Rūdos miškų urėdijose).

Siūlomos ugdomųjų kirtimų apimtys sudaro 17 proc. bendro naudojimo palyginti su siektinu 16 proc. pagal Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 m. programą.

Miškotvarkos mokslinė techninė taryba, atsižvelgdama į tai, jog projektuojamos pagrindinio miško naudojimo apimtys 2014-2013 m. yra artimos šiuo metu patvirtintoms, nutarė jų nekeisti 2014-2018 m. su išimtimis Kazlų Rūdos ir Šakių miškų urėdijoms, o tarpinio miško naudojimo apimtį pakoreguoti pagal projektinius pasiūlymus.

Miškotvarkos mokslinei techninei tarybai taip pat buvo pateikti brandžių medynų inventorizacijos (BMI) 2012 m. SMI objektuose (Alytaus, Dubravos, Jonavos, Kaišiadorių, Kėdainių ir Radviliškio miškų urėdijose) rezultatai ir kontrolės rodikliai. BMI darbai patikrinti, permatuojant 5-6 proc. visų matavimų, parodė priimtina darbų kokybę: sisteminiai tūrio nukrypimai neviršija 1 proc., skersmens vidutiniai kvadratiniai nukrypimai – 0,3-0,4 cm, aukščio – 0,7 m. BMI metu nustatyti didesni brandžių medynų tūriai: Alytaus miškų urėdijoje – 10,6 proc., Dubravos – 9,7 proc., Jonavos – 3,5 proc., Kaišiadorių – 7,8 proc., Kėdainių – 5,1 proc., Radviliškio – 3,6 proc., palyginus su SMI nustatytais tūriais. Pakartotina po 5-erių metų Jonavos miškų urėdijoje atlikta BMI parodė, jog brandžių medynų tūriai padidėjo 25 m³/ha, kaip preliminariniai ir buvo nustatyta pagal NMI duomenis. ■

3 lentelė. Tarpinis miško naudojimas

Miškų urėdija	Metinis ugdymo kirtimų plotas**			Metinis likvidinės medienos tūris, 1000 m ³ ***				2014-2018 m.*
	jaunuolynų ugdymo	retinimų	einamųjų	ugdymo kirtimų	Sanitarinių	specialiųjų	iš viso	
Kauno	350	181	118	14,9	6,5	1,0	22,4	17,3
Kazlų Rūdos	200	117	358	23,1	7,4	1,5	32,0	32,6
Marijampolės	278	130	164	13,5	7,0	1,0	21,5	19,5
Prienų	262	117	200	15,4	8,2	2,4	26,0	26,0
Šakių	315	145	211	17,1	11,0	0,2	28,3	23,7
Iš viso	1405	690	1051	84,0	40,1	6,1	130,2	119,1

* Patvirtinta aplinkos ministro 2013 07 25 įsakymu Nr. DI-570

** Siūloma miškotvarkos projekte

MIŠKO BIRŽA

www.miskobirza.lt

Portalas sukurtas miškininkams, miško bičiuliams ir miško produktų naudotojams

Didžiuojamės,
kad turime geriausius miškininkus.

Dėkojame,
kad rūpinatės mūsų miškais!
Su Miškininko diena!

MTT
SANTERA

www.miskams.lt

Valstybinių miškų sanitarinės būklės 2014 m. pirmajame pusmetyje apžvalga

KĘSTUTIS GRIGALIŪNAS

Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyriaus vyriausiasis specialistas

Lietuvos valstybiniuose miškuose 2014 m. pirmą pusmetį vabzdžių, ligų sukėlėjų, žvėrių, abiotinių ir kitų faktorių pažeidimų naujai užregistruota 10517 ha, o iš ankstesnio apskaitos periodo buvo likę 6943 ha. Atlikus priemones židiniai likviduoti 8452 ha, dėl gamtinių priežasčių pažeidimai išnyko 2250 ha, antram pusmečiui lieka pažeidimų 6757 ha.

2014 m. pirmą pusmetį pažeistų valstybinių miškų plotas (ha)

Miško pažeidimai	Naujai užregistruoti ir likę pažeidimai	Likviduoti	Sunykto savaimė	Liko
Vabzdžių	1994	858	339	797
Infekcinių ligų	4543	1093	258	3191
Gyvūnų	3674	431	1492	1751
Abiotinių ir kt. veiksnių	7249	6070	162	1018
Iš viso:	17460	8452	2250	6757

Metų pradžioje buvo 1020 ha likusių ir naujai užregistruotų **lajų kenkėjų** židinių. Jaunus eglės medynus aktyviai puolė eglinis pjūklelis – židiniai fiksuoti 945 ha, o šie pažeidimai buvo pastebimi visoje Lietuvoje. Netikrasis eglinis skydamaris trijų miškų urėdijų eglėnuose kenkė 73 ha plote, džiūstančios eglės iškirstos 3 ha, dėl gamtinių priežasčių sunyko 15 ha. Antram pusmečiui lieka 55 ha skydamario pakenktų eglėnų.

Medžių liemenų kenkėjai pažeidė 736 ha miškų. Atlikus reikalingas priemones, likviduota 699 ha židinių, 36 ha lieka antram pusmečiui. Didžiąją dalį pažeidimų sudarė eglių liemenų kenkėjai (721 ha), kurių gausiausias ir pavojingiausias – žievėgraužis tipografas.

Lyginant su 2013 m. pirmu pusmečiu, jo židiniai sumažėjo apie 4,5 karto, nors Valstybinės miškų tarnybos Miško sanitarinės apsaugos skyriaus specialistų vykdomas šio kenkėjo monitoringas rodo populiacijos gausėjimą. Gali būti, kad žievėgraužio tipografo židinių plitimą šiemet pristabdė šaltas ir lietingas birželis, tačiau karšta ir sausringa likusi vasaros dalis buvo palanki šiam kenkėjui daugintis.

Miško želdinius bei žėlinius labiausiai niokojo pušiniai straubliukai (190 ha) ir grambuolių lervos (38 ha).

Medžių grybinės ligos užregistruotos 4543 ha (apie 26 proc. visų židinių ploto). 1093 ha židinių likviduoti, 258 ha sunyko dėl gamtinių priežasčių. Veikiančių židinių lieka 3191 ha. Didžiausius ligų židinių plotus ir toliau tradiciškai sudaro chroniškos ligos: džiūstantys uosynai (1478 ha), drebulinės pinties pažeisti drebulynai (1964 ha), šakninės pinties pažeisti pušynai apima 431 ha plotą.

Žvėrys mišką pažeidė 3674 ha plote (apie 21 proc. visų pažeidimų). Pažeidimai pašalinti 431 ha, dėl gamtinių priežasčių sunyko 1492 ha plote, pažeidimų antram pusmečiui lieka 1751 ha (metų pradžioje buvo 1614 ha). Pagrindiniai žalos darytojai – eliniai žvėrys (2883 ha) ir bebrai (419 ha).

Abiotinių ir kitų veiksnių sukeltų pažeidimų užregistruota 7249 ha, tarp jų 1144 ha likę nuo 2013 metų. Tai pirmas pagal gausumą miškus žalojantis faktorius (beveik 42 proc. visų židinių). Padariniai likviduoti 6070 ha, dėl gamtinių priežasčių jie išnyko 162 ha, antram pusmečiui nesutvarkytų židinių liko 1018 ha. Daugiausia (beveik 92 proc.) šios kategorijos pažeidimų sukėlė vėtros – įvairiu intensyvumu mišką išvertė ir išlaužė 6637 ha, kuriame pagaminta apie 88 tūkst. m³ medienos. Sniegolaužo fiksuotos 119 ha plote. Šių metų pavasarį daugelyje rajonų vėlyvosios pavasarinės šalnos pažeidė sprogstančius medelių pumpurus bei naujus ūglius 232 ha.

Sanitariniu požiūriu nepalankiausia padėtis 2014 m. antrą pusmetį numatoma pusamžiuose, brandžiuose ir perbrendusiuose eglėnuose. Antroje vasaros pusėje įsivyravę sausringi ir labai karšti orai mažins spygliuočių medžių gyvybingumą ir bus palankūs vabzdžiams vystytis. Gali formuotis žievėgraužio tipografo masinio dauginimosi ir pažeidimų židiniai. Šio kenkėjo kontrolė ir židinių likvidavimas laiku turėtų būti prioritetas darbas miško sanitarinėje apsaugoje antroje metų pusėje.

Miško pažeidimų prognozė 2014 m.

Medžių kenkėjas	I pusmetis	Prognozė II pusmečiui
Lajų kenkėjai	Daug	➔ Eglinio pjūklelio pažeidimų nebus. Kitų lajų kenkėjų intensyvaus graužimo taip pat nelaukiama.
Liemenų kenkėjai	Nedaug	➔ Išlieka žievėgraužio tipografo masinio dauginimosi židinių susiformavimo rizika
Želdinių-žėlinių ir jaunuolynų kenkėjai	Nedaug	➔ Kenkėjų populiacijos ir jų daroma žala stabili keletą metų.
Medžių grybinės ligos	Daug	➔ Chroniškos ligos (uosių džiūvimas, drebulinė ir šakninė pintis) pažeisti plotai išliks stabiliai dideli.

Šalną padariniai

Eglinio pjūklelio pažeisti spygliai

Pinčių apnikta drebulė

KOMATSU

Forestry
Quality™

*Sveikiname su artėjančia profesine švente –
Miškininko diena, linkime sėkmingo darbo,
asmeninės laimės*

UAB „Liforė technika“ kolektyvas

UAB „Liforė technika“ • S. Dariaus ir S. Girėno g. 99 • LT-02189 Vilnius • Lietuva
Tel. +37052602059 • Faks. +37052602062 • El. p. info@lifore.lt • www.liforetechnika.lt

Mažojo erelio rėksnio populiacijai – tinkama apsauga

VYTAUTAS KNYVA

Kaišiadorių rajone liepos 15 d. lankėsi grupė žurnalistų, kuriems viešojo įstaiiga „Gamtosaugos projektų vystymo fondas“ ir Aplinkos ministerija pristatė projekto „Mažojo erelio rėksnio (*Aquila pomarina*) apsauga Lietuvos miškuose“ pirmojo etapo rezultatus. Projektu, pradėtu 2010 m., planuojama nuo neigiamo ūkinės veiklos miškuose poveikio apsaugoti daugiau kaip 200 mažųjų erelių rėksnių porų lizdaviečių.

Mažasis erelis rėksnys – saugoma plėšriųjų paukščių rūšis, įrašyta į Lietuvos raudonąją knygą ir Europos Bendrijų Tarybos direktyvos dėl laukinių paukščių apsaugos (vadinamosios Paukščių direktyvos) I priedą. Europos žemyne gyvena 95 proc. visos pasaulinės šios rūšies populiacijos – apie 19 000 porų. Lietuvos miškuose peri daugiau kaip 2000 mažųjų erelių rėksnių porų, apie 14 proc. Europos žemyno, arba 20 proc. Europos Sąjun-

gos populiacijos. Lietuva kartu su kaimynėmis Latvija (apie 3500 porų), Baltarusija (apie 3200-3800 porų) ir Lenkija (apie 1800-2000 porų) yra šios rūšies gausumo epicentre, kur gyvena du trečdaliai žemyno populiacijos. Todėl rūšies gyvybingumui užtikrinti svarbu išlaikyti stabilią jos populiaciją būtent šiose valstybėse. Nustatyta, kad 1980-2006 m. mažųjų erelių rėksnių Lietuvoje sumažėjo daugiau kaip 20 proc.

Mažasis erelis rėksnys – vienintelė Lietuvoje likusi *Aquila* genties erelių rūšis. Didysis erelis rėksnys beveik išnyko dėl sovietmečiu nusiausintų didžiulių pelkynų ir šlapių miškų plotų. Kilnasis erelis, kadaise buvęs įprastas mūsų giriose, dabar čia – tik retas svečias. Pastaraisiais metais stebėti keli šios rūšies individų bandymai perėti mūsų giriose baigėsi nesėkme, nes mūsų šalies miškuose ir žiemą, ir vasarą sunku rasti bent kiek ramesnį

kampą. Beje, visų kaimyninių šalių miškuose kilnasis erelis peri, aptinkamos ir didžiojo erelio rėksnio lizdavietės.

Labiausiai žmogus kelia grėsmę mažajam ereliui rėksniui, kai, vykdydamas pagrindinius kirtimus, sunaikina šių paukščių lizdavietes, kai lankosi netoli lizdaviečių, kuomet paukščiai peri ir augina jauniklius, kai mažina mitybos buveinių plotus intensyvindamas žemdirbystę, arba, priešingai, nebeūkininkaudamas ir leisdamas dideliems plotams apaugti savaiminiu mišku. Siekiant apsaugoti šių paukščių lizdavietes, Miškų kirtimo taisyklėse numatytas draudimas 100 m atstumu nuo mažųjų erelių rėksnių lizdų vykdyti pagrindinius kirtimus, o paukščių veisimosi metu – nuo balandžio 1 d. iki rugsėjo 1 d. – vykdyti kitokius miško kirtimus ir traukti medieną. Lietuvoje įsteigtos 7 Natura 2000 teritorijos – Biržų girios, Ge-

Apie projekto metu vykdomus darbus pasakoja dr. R. Trainys

Kaišiadorių miškų urėdas S. Truskauskas kalbėjo apie plėšriųjų paukščių apsaugos priemones urėdijos miškuose

Įprastas erelio rėksnio maistas – pelėnai

Ornitologas S. Rumbutis su apžieduotu erelio rėksnio jaunikliu

Demonstruotas erelio rėksnio kiaušinis – muziejinis eksponatas

Migracijos metu išvargę ereliai rėksniai neatsisako ir kritusių gyvūnų mėsos

džiūnų miško, Gubernijos miško, Labūnavos miško, Lančiūnavos miško, Šimonių girios ir Taujėnų – Užulėnio miškų biosferos poligonai, kur įsipareigota užtikrinti mažųjų erelių rėksnių apsaugą.

Projektas vykdomas 13-oje Lietuvos teritorijų: visuose 7-uose mažųjų erelių rėksnių apsaugai įsteigtuose biosferos poligonuose ir 6-oje kitose vietovėse. Šiose teritorijose jau surasta daugiau kaip 200 mažųjų erelių rėksnių lizdaviečių. Jų apsaugai užtikrinti lizdavietės užregistruotos Aplinkos ministerijos saugomų rūšių informacinėje sistemoje. Informacija apie lizdavietes pateikta institucijoms, atsakingoms už miškų naudojimą ir kontrolę.

Prastos būklės lizdavietės yra tvarkomos, atsižvelgiant į medžio, kuriame yra lizdas, ir aplinkinio medyno būklę, lizdai arba sutvirtinami, arba netoliese iškeliama nauji. Dėl intensyvaus kirtimo mūsų miškai jaunėja. Naujos erelių poros vis sunkiau randa brandžių, lizdavietėms tinkamų medynų. Nebrandžiuose medžiuose sukrauti lizdai lengvai suyra. Nuo 2011 m. žiemos sutvarkyta 70 lizdaviečių, o iki projekto pabaigos planuojama sutvarkyti dar

bent 10. Tam, kad būtų optimizuotas mažųjų erelių rėksnių apsaugos režimas *Natura 2000* teritorijose, peržiūrimi 6-ių biosferos poligonų individualieji nuostatai.

Su projekto dalyviais žurnalistai aplankė Kaišiadorių miškų urėdijos plotuose esančias mažojo erelio rėksnio lizdavietes, dalyvavo žieduojant šio paukščio jauniklį. Įsitikinta, kad čia ūkininkaujama palankiai šiai rūšiai. Smagu buvo klausytis Kaišiadorių miškų urėdo Stasio Truskausko kalbos. Neužsikirdamas, nesidairydamas patarėjų, tarsi patyręs ornitologas urėdas kalbėjo apie plėšriųjų paukščių būklę urėdijos miškuose, apie intensyvaus ūkininkavimo ir didžiųjų miško paukščių išsaugojimo mūsų giriose problemas.

Šis projektas vienas iš tų, apie kurį drąsiai gali sakyti, kad jo tikrai labai reikėjo ir kad jo imtasi ne tam, kad vykdytojais pinigų užsidirbtų. Projekto kolektyvo dauguma yra ornitologai, plėšriųjų paukščių pasišventėliai, pasiryžę per dieną dienas karstyti po medžius į 15-25 metrų aukštį, kad ir koks sunkus ir pavojingas šis darbas būtų. Jų atlikti darbai labai naudingi ir patikimi. ■

Renginio dalyviai prie mažojo erelio rėksnio lizdavietės

AUTORIAUS nuotraukos

Už ką galima mylėti Bronių?

DALIA SAVICKAITĖ

Buęs JAV prezidentas L. B. Džonsonas teigė, kad „nuomonė apie žmogų, kaip ir apie kiekvieną būtybę, priklauso nuo to, iš kokio atstumo į jį žiūrėsi“.

Šventelė

Dauguma šalies gamtosauginės visuomenės pažįsta dr. Bronių Šablevičių kaip ilgametį Aukštaitijos nacionalinio parko mokslo darbuotoją. Tačiau ši pareigybė, kaip ir pats Bronius, daugialypė, daugiabriaunė ir kiekvienam į jį žiūrinčiam nušvinta sava šviesa. Profesiniu požiūriu Bronius kasdien būna biologas, ornitologas, herpetologas (amfibijų ir reptilijų specialistas), ekologas, entomologas, botanikas. Kartu jis – ir gamtos fotografas, publicistas, redaktorius, prozininkas, poetas, lingvistas. Artimiau pažįstantiems jis atrodo vienišius, mokslo kankinys, nepakantus triukšmui paskaitų ir pažintinių ekskursijų vedėjas, kinomanas, operos garbintojas, dažnai būnantis netolerantiškas kolegoms, kitaip galvojantiems, kovotojas su trukdančiais kūrybiškai dirbti administratoriais, puikus gamtos mokslų studentų ugdytojas, jautrus žmogus, kai to nori, ir žiaurokas, kai nesipildo jo lūkesčiai ir planai; gelbstintis esančius nevilty, politikas ir Naomi Kempbel grožio gerbėjas... Toks žmogus paprastai vadinamas keistuoliu. Ne toks, kaip kiti.

Kaip tapo toks? Bronius augo Anykščių rajone, kur vaikystėje jį globojo giminaičiai, nes tėvai buvo ištremti. Buivydiškių žemės ūkio technikumė įgijo sodininko – daržininko specialybę, Vilniaus universitete studijavo istoriją, kurį laiką Anykščiuose dirbo paminklotvarkininku, o vėliau tuometiniame Vilniaus pedagoginiame institute įgyvendino svajonę – tapo gamtininku. 1993 m. apgynė disertaciją „Erelio žuvininko veisimasis, ekologija, elgsena ir apsaugos Lietuvoje strategija“.

Jam duota Dievo dovana matyti tai, ko nepastebi kiti, o pastebėtus dalykus abstraktinti, schematizuoti ir daryti išvadas. Bendradarbiaudamas su leidiniais „Acta ornitologica Lituanica“, „Acta zoologica Lituanica“, „Ciconia“, „Mūsų gamta“, „Mūsų girios“, „Baltasis gandas“,

„Lietuvos rytas“, „Ladakalnis“, „Žaliasis pasaulis“, „Žalioji Lietuva“ ir kitais, jis publikavo per 350 mokslinių ir populiarių straipsnių apie gamtą, senuosius vietovardžius, išleido 12 knygų (dabar ruošia spaudai viso gyvenimo gamtos stebėjimų knygą), penkis bukletus (parko jubiliejui kartu su kolegomis ruošiamas dar vienas). Atskirais leidiniais išleistos mokslinės konferencijose skaitytų pranešimų tezės.

Bronius Šablevičius (2009 m.)

Nuotrauka iš asmeninio archyvo

Tirdamas parko gamtą 1984-1990 m. jis rado laiko ir redaguoti parko laikraštį „Ladakalnis“.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, jo mokslo darbus publikavo Anglijoje, Vokietijoje. Bronius yra pelnęs Gamtos riterio vardą, surinkęs visą šūsnį padėkų, kurių viršuje – buvusios LR Seimo pirmininkės I. Degutienės įteiktoji. Už foto darbus gamtos ir žmogaus tema 2010 m. pelnė „Gintarinio žalčio“ apdovanojimą, 2011 m. Ignalinos rajono M. ir K. Petrauskų premijos skyrimo komisija paskyrė jam šio rajono premiją. 2013 m. apdovanotas Aplinkos ministerijos įsteigta gamtosaugine V. Bergo premija.

Kas įvertins, kiek vienišius Bronius skyrė dėmesio ir laiko Kretuono apyežerėms ir salai, kaip rūpinosi Tauragnų plukėmis ir apylinkių vietovardžiais, kiek praleido naktų, viduržiemy tūnodamas Labanoro girioje ir klausydamas pelėdų, stebėdamas kitus gyvius, kad šių pastebėjimų didelė dalis būtų aprašyta leidiniuose, įamžinta nuotraukose.

Man teko laimė arba nelaimė (kaip pažiūrėsi) apie penketą metų kviešti jį į renginius, kuomet dirbau ne nacionaliniame parke, o apie septyniolika metų mūsų darbo vietas skyrė tik kabineto siena. Rašydama prisiminimus apie Bronių, bijojau būti subjektyvi, todėl peržiūrėjau, ką apie jį rašė kiti. Dauguma akcentavo jo darbinę veiklą. Tik viena autorė M. Ablėnaitė – Miškinienė sugebėjo pamatyti jame įvairias „briaunas“.

Miniatiūrų knygoje „Dugne pasaulis kitoks“ Bronius bandė ir save parodyti pasauliui. Norisi būti iš naujo atrastam. Ne vienam ši knyga pakuteno paširdžius. Broniaus pasirinktas gyvenimo būdas – humaniškas, bet nėra geras sau. Jis amžinu nebuvimu namie nekankina jokios moters ir vaikų, bet idėjų tęstinumo norisi... Gražu žiūrėti, kaip Bronius sutrinka, kai kokia moteris, nebodama jo emocinio izoliavimosi, pradeda bendrauti su juo kaip su broliu ar sūnumi. Tuomet jo veidą nušviečia tokia šilta šypsena...

Noras būti „atrastam“ išsiveržia ir straipsniuose. „Ladakalnyje“ buvo publikuotas jo interviu su savimi. Jaunystės laikų kolegė Ona Drobelenė, dabar dirbanti Saugomų teritorijų tarnyboje, su didžiausia pagarba ir meile Bronių vadina Napoleonu. Psichologai pastebėjo, kad vieni žmonės, o ypač tie, kurie mėgaujasi pasirinktu darbu, būdami vieni modeliuoja situacijas, susikuria aiškų vaizdą, kaip turi praeiti ateinanti diena. O čia ima ir neplanuotai pradeda lyti arba pavaldinys ne taip, kaip jis sumodeliavo, atsako į klausimą. Tuomet geriau nesipainioti po kojom ir atlikti viską, kad dar aukštesnis viršininkas neišgirstų Broniui tądien nepaklususiam adresuotos kritikos. „Neatsiplausi“ net tuomet, jei kaltas buvo tik blogas oras. Bet Bronius pakeri savo intelektu. Jis – žodžio meistras, tiesiog „džiazuoja“, rasdamas palyginimus reiškiniams. Pavyzdžiui, „žemės juodumo debesys sparčiai tempia naktį“. Keista, kad jis prozoje toks „laisvas“, o jo publikuota poezija taip nugludinta...

Džiaugiuosi, kad galiu pasakyti, jog buvau jo mokinė. Ilgą laiką mane įkalbinėjęs perimti redaktoriavimą „Ladakalniui“, žadėjęs amžiną pagalbą, jos neteikė, nuo lengvų pastabų perėjo prie kritikos. Tai skatino tobulėti, nors gyvenimo man nelengvino. Įsimintinas jo siekis „Ladakalnio“ leidyboje – kad autoriai rašytų taip, jog būtų įdomu ir suprantama tiek mokslininkams, tiek kaimo žmonėms. O jei dar sugebi žaisti žodžiais – esi vertingas. Bet rašyti reikėjo už daugelį kitų parko specialistų, kuriems Dievas davė gamtininko, administratoriaus, bet ne rašančiojo talentą... Ekskursijose po parką jauni žmonės klauso Broniaus net išsižioję. Daugelis jų vėliau renkasi gamtininko profesiją, vadina Bronių savo mokytoju. Bet kai jaunimui ateidavo laikas sukti savo lizdą, kai vakarinės išvykos sutankėdavo ne į mišką, bet į pasimatymus, daug skaudžių žodžių tekdavo išklausyti jaunimėliui. Jaunas

JONO BARZDĖNO nuotrauka

Griciukas

žmogus ne diskelis – į jį staigiai visos informacijos neperkelsi, o laiko vis mažėja. Broniui gaila savo darbo, jaunimui – savo gyvenimo...

Dauguma pasaulio genijų nebuvo suprasti šalia esančiųjų. Bet jį gerbiantiems, kokie buvo ir yra jo kolegos, tai netrukdyt ieškoti supratimo.

Broniaus darbo kabinetas visuomet buvo pritaikytas „visiems gyvenimo atvejams“. Kuomet NP direkcija buvo įsikūrusi Meironyse, jame stovėjo ir lova, kurioje jis galėjo praleisti likusią nuo stebėjimų gamtoje nakties dalį, kad dar labiau nepavargtų, eidamas namo. Administracijai persikėlus į Palūšę, lovą pakeitė miegmaišis. Kabineto sienos būdavo nukabinėtos žolių ryšuliais, kampe sukrautuose Lenino raštų tomuose džiūvo augalai herbariumui. Pirmoji jo foto paroda, kurią teko matyti, demonstravo milimetrinių vabaliukų meilės scenas... Keičiantis NP direkcijoms ir parkui europėjant, „civilizuotų“ tapo ir Broniaus darbo kabinetas, nebeliko individualumo, nes dabar visi gamtininkai „krūvoje“. Bet tai patogus būdas Broniui „transliuoti“ savo mintis, žinias ir idėjas. Kiek jį pažįstu, visad ieškojo netradicinių būdų sveikatai ir jaunatviškai energijai palaikyti.

Kelionės miškais, pelkėmis, kaimais, kuriuose laksto neprišti aršūs šunys, sniegas, neužšalantys upeliai, audros priverčia išmokti apsaugoti kūną visose situacijose. Bepigu dabar, kai parko gamtininkai važiuoti. Anksčiau kaip vilkų kojos penėdavo.

Bronius mano, kad žmogus – didžiausias gamtos priešas. Jam nesuprantama, kodėl atėjęs į svečius žmogus elgiasi gražiai, bet gamtoje – pats svečių nesijaučia. Jis labai nenoriai pasakoja, kur yra retųjų paukščių lizdai, nes mano, kad gyvis saugus tik tuomet, kai apie jį niekas nežino. Dėl šios priežasties labai keista, kuo turėjo pakerėti operatorius Mindaugas Survila, kurį jis sutiko konsultuoti filmuojant. Ne visus paukščius jis nori apsaugoti. LNK televizijos korespondentė, perskaičiusi apie jo norą įsteigti gulbių valgytojų draugiją, nesutiko nieko kito filmuoti – tik Žygimanto Augusto Barborai atvežtų romantiškųjų gulbių žiaurų naikintoją. Bet Broniaus gebėjimas paaiškinti ekologinės pusiausvyros dalykus nuramino žurnalistę. Harmonija reikalinga visur: kuriant grožį dvasioje, nugalint skausmus, apsiprantant su patirtimi. Bronius, įgijęs tiek žinių, kuria harmoniją tarp žmogaus ir gamtos visoje šalyje. Jo pastangomis nacionalinis parkas turi gilią gamtosaugines tradicijas, tapo tikra gamtos mokykla ne vien jaunimui, bet ir mokslo institutams. Negalima nemylėti žmogaus, kuris aukodamas asmeninę laimę stengiasi išsaugoti darną tarp pažangos ir palikimo šalyje, kurioje gimėi. ■

NAUJA!

FISKARS® WoodXpert™

Pilna naujų Fiskars medžio
apdirbimo įrankių šeima – tobulas
lengvumo ir patvarumo balansas.

FISKARS®
the touch of orange
lt.fiskars.com

Fiskars įrankiai medžio apdirbimui

Fiskars pristato naują medžio apdirbimo darbams skirtų įrankių kolekciją WoodXpert. Atnaujinto dizaino kolekciją sudaro kabliai rąstelių galams, krūmų kardai, rąstelių žnyplės, įrankių diržai. Visi įrankiai sukurti saugiam darbui.

WoodXpert seriją papildė kablys rąstelių galams XA2 trumpu kotu, skirtas dirbti viena ranka ir XA22 – kablys ilgu kotu, skirtas dirbti abiem rankomis. Abu įrankiai pasižymi mažu svoriu, aštriais, iš tvirto plieno pagamintais

ašmenimis. Įrankiai atspārūs smūgiams ir temperatūrų skirtumams. Abu kabliai

turi lenktą koto galą, kuris apsaugo nuo išslydimo iš rankų, tuo tarpu rankenoje integruotas minkštas SoftGrip sluoksnis užtikrina patogų darbą, apsaugo nuo rankų nutrynimo.

WoodXpert krūmų kardas – modeliai XA3 ir XA23 – pritaikomas įvairiuose medžio apdirbimo darbuose. XA3 trumpu kotu ir XA23 ilgu

kotu turi tvirto plieno ašmenis, kurie tiksliai ir preciziškai nukerta krūmus,

medžių šakas ir net storesnius ūglius.

Ilgas kotas ir rankena, skirta dirbti dviem rankom užtikrina ergonomišką darbo poziciją ir didesnę galią (dėl galimybės pasiekti didesnį

greitį kertant). Trumpesnio koto kardas tinka dirbant viena ranka ir pritaikytas kabinti ant

įrankių diržo. Abu krūmų kardai turi lengvus kotus su lenktu galu, kuris apsaugo

nuo įrankio išslydimo iš rankų dirbant.

Atnaujinto dizaino WoodXpert kablys rąstams turi ergonomišką SoftGrip rankeną, kuri apsaugo rankas nuo nuospaudų. Tvirta, bet lengvo plieno kablys stabiliai sugriebia tiek sausus, tiek drėgnus ir net išalusius rąstus. Kablys turi tvirtą dėklą, kuris pritaikytas kabinti ant įrankių diržo.

Smulkesniems rąstams skirtos specialios žnyplės. Plieniniai ašmenys su aštriais galais

tvirtai įsikabina į medieną. Įrankis pritaikytas tempti rąstus viena ranka.

Minkšta SoftGrip rankena garantuoja ergonomišką darbą. Žnyplės turi specialų dėklą, pritaikytą pakabinti ant įrankių diržo.

Taip medynai atrodė po škvalo

Škvalo padarinių likvidavimas

Praėjus ketveriems metams po škvalo

Generalinės miškų urėdijos kolegijos posėdyje Švenčionėlių miškų urėdas Nauris Jotautas pranešime priminė 2010 m. rugpjūčio 8 d. praūžusio per šalies miškus škvalo padarytą žalą ir informavo apie nuniokotų medynų atkūrimą Adutiškio ir Antanų girininkijose.

Škvilas šioje miškų urėdijoje nunioškojo per 468 ha medynų, išlaužė ir išvertė 90,2 tūkst. m³ medienos. Adutiškio girininkijoje pažeista 197 ha medynų, 52,8 tūkst. m³

medienos, Antanų girininkijoje – 271 ha ir 37,4 tūkst. m³ medienos.

Ketvirtą dieną po škvalo pradėti likviduoti padariniai girininkijose. Miškų urėdijoje sustabdyti visi planiniai kirtimai, rangovai perkelti į Adutiškio ir Antanų girininkijas tvarkyti vėjavartų ir vėjalaužų. Likviduoti škvalo padarinius švenčionėliškams padėjo Ignalinos, Kupiškio, Mažeikių, Raseinių, Rokiškio, Telšių, Tauragės, Utenos ir Zarasų miškų urėdijos.

Plynais sanitariniais kirtimais teko išskirti 263,4 ha ir pagaminta 76,8 tūkst. m³ me-

dienos, atrankiniais sanitariniais kirtimais – 205 ha ir 13,4 tūkst. m³ medienos.

Adutiškio girininkijoje škvilas labai suniokojo Antanų pedologinio draustinio medynus 4 kvartaluose. Stichijos pasekmių stebėjimui, kaip natūraliai keičiasi ekosistema, draustinio dviejuose kvartaluose buvo išskirtos kartinės buveinės (12,8 ha plote).

Miškų urėdo N. Jotauto teigimu, 2011 m. pavasarį nukentėjusiose girininkijose pradėtas išskirtų miškų atkūrimas. Parenkant atkūrimo būdą, atsižvelgta į miško funkcine

Nelengvas miško atkūrimas želdinimu

Kirtavietėse 11,6 ha atkurtas miškas ir su ažuolo sodmenimis

Juodalksnių žėliniai

Mišrus atkūrimo būdas

paskirti, buvusio medyno genetinę – selekcinę vertę, augavietes ir kitus veiksnius. Daugelyje pažeistų miško plotų vyravo L hidrotopo augavietės. Todėl pažeistų miškų kirtavietės stengiasi atkurti taip, kad ateities medynai būtų atsparesni vėjavartoms (vesti mišrūs želdiniai su J, B, A). 20,5 ha plote buvo atlikta mikromelioracija – nuleistas paviršinis vanduo. Miško atkūrimą škvalo pažeistuose plotuose sunkino ir tai, kad skubant doroti virtėlius kirtavietėse buvo likę daug kirtimo atliekų (šakų, viršūnių), vietomis neiškirtas trakas, todėl teko papildomai atlikti 63 ha tvarkymo darbus.

Miško sodinimui ruošta dirva 176 ha, iš jų mechanizuoti 46,5 ha. Likusiame plote ruošta rankiniu būdu – aikštelėmis (0,5 x 0,5 m.). 2011 m. buvo atkurti 96,1 ha, iš jų 53 ha – sodinimu, kitas plotas – mišriu būdu. 2012 m. atkurti 123 ha, iš jų 31 ha – sodinimu, 60 ha – mišriu būdu, 32 ha – žėlimu. Pernai atkurti 50 ha, iš jų 12 ha – sodinimu, 21 ha – mišriu būdu ir 17 ha – žėlimu.

Švenčionėlių miškų urėdija pateikė ES finansinei paramai 5 paraiškas Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. programos priemonėi „Žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra“ pa-

gal veiklos sritį „Miškų infrastruktūros gerinimas“ tiems pažeistiems miško plotams, kurie atitinka ES paramai gauti keliamus reikalavus. ES pagalba sutvarkyta ir atkurta 133,2 ha stichijos nuniokotų miškų. Gauta ir įsisavinta 1413 tūkst. Lt ES parama. ■

8,3 ha plote ąžuolo želdiniai nuo žvėrių pakenkimų aptverti tvoromis

Švenčionėlių miškų urėdijos archyvo nuotrauka

nokian PADANGOS MIŠKO TECHNIKAI

UAB „PGM TECHNIKA“

Plento g. 6, Užliedžiai, 54305 Kauno r.

www.pgmtechnika.lt

Faks. 8 37 215101

Tel. 8 683 24140 (Aidas)
El. paštas info@pgmtechnika.lt

Tel. 8 656 82777 (Darius)
El. paštas darius@pgmtechnika.lt

Tel. 8 607 77723 (Marius)
El. paštas marius@pgmtechnika.lt

nokian
HEAVY TYRES

nokian
Forest King F

Mintys iš IV-ojo girininkų suvažiavimo

Girininkas – ne profesija, tai – gyvenimo būdas

IRENA PETROŠIENĖ

Jurbarko miškų urėdijos
Kalvelių girininkijos girininkė

Į mišką atėjome kiekvienas savo takeliu: vienas – tęsdamas tėvų ir senelių tradicijas, kitas – stebėdamas gerbiamą kaimyną-miškininką, trečias – tiesiog jausdamas, kad čia jo gyvenimo vieta. Daugeliui girininko darbas – svajonių išsipildymas. Nuo tavęs priklauso, ką sodinti vienoje ar kitoje kirtavietėje, kurį medį iškirsti, kad kitam būtų daugiau vietos. Taip mes galvojome vos baigę miškininkystės mokslus. Gyvenimas pakoregavo mūsų supratimą apie mišką, darbą jame ir kai kurios svajonės pasidengė rudens lapais.

Koks tu, šiandienos girininke? Kas tave labiausiai džiugina ir kas tau kelia nerimą? Kur norėtum sustoti prie pasodinto medžio, o kurį norėtum išrauti su visomis šaknimis? Juk net į dainą visko nesudėsi, ką kiekvienas esame išgyvenęs dėl miško, jame dirbančių ar tik šiaip čia besilankančių žmonių.

Seniai žinome, kad girininkas – ne profesija, tai – gyvenimo būdas. Kokie mes būname ne darbe, kokie esame kaimo ar miestelio gyventojai? Kaip ir medžiai miške, kiekvienas esame skirtingi, ypač pomėgiais.

Pagal apklausos duomenis, 34 proc. girininkų mėgsta laisvalaikį leisti medžioklėse. Kai randu girininkijoje žvėrių suniokotą savo rankomis išpuoselėtą pušynėlį, į medžiotojų gretas noriu ateiti ir aš. Apie 24 proc. kolegų

laimingi, būdami prie vandens su meškere. Taigi, 58-iems procentams mūsų malonu ir laisvalaikio būti ten, kur prabėga visas gyvenimas: dauguma esame gamtos vaikai.

Apie 23 proc. mūsų domisi sportu ir aktyviai jame dalyvauja. Štai Prienų miškų urėdijos Verknės girininkijos girininkas Aurimas Bartuška jau apie 20 metų visuomeniniais pagrindais vadovauja krepšinio klubui „Prienai“, kuris gana dažnai varžybose nurungia ir tituluotus varžovus.

Apie 10 proc. girininkų laisvalaikio smagiai sukasi šokėjų, dainorėlių ar muzikantų rateliuose. Malonu klausytis kolegų, dainuojančio sakraliniame ansamblyje, o jei dar žinai, kad ir jo šeimos nariai puikiai groja įvairiais muzikos instrumentais, dalyvauja muzikiniame rajono gyvenime, jautiesi lyg ir giminių susitikime.

Ne vienas turime fotografijose „pagautų“ gamtos akimirklų. Bet netgi rudens voratinklį pastebėti ir jam žinti reikia turėti jautrią akį ir širdį, o kiek valandų tenka laukti, kol saulė švies taip, kad tavo mėgiamas miško kelias atrodytų taip, tarsi veda į karaliaus rūmus...

Dauguma esame nemažai keliavę po Lietuvą, kaimynines šalis, bet tik vienetai mūsų išsirengia į tolimas keliones po Afriką,

kitus egzotinius kraštus. Nenustebkite, jei pasirinkę kelionę po Mažąją Lietuvą sutiksite tarp gidų jums matytą girininko veidą. Nenustebkite ir pastebėję Dievo namuose patarnaujantį savo kolegą. Gyvenimas jam suteikė tokią progą ir jis ją pasinaudojo.

Net 36 proc. girininkų bendrauja su jaunųjų miško bičiulių būreliais. Kai kurie tai daro, neįforminę pastovios būrelių veiklos, organizuodami epizodinius renginius – miško sodinimo, inkilų kėlimo šventes, aplinkos švarinimo „Darom“ ar „Parsinešk Kalėdas į savo namus“ akcijas. Jei ši veikla būtų įforminta oficialiai, miško bičiulių, manau, būtų dar daugiau. Kad vaikai pasirinktų JMB būrelį, jie turi sulaukti dėmesio iš žmogaus su žalia uniforma, žinoti, kad šis užsiėmimas bus įdomus: pakvies į girininkiją, vyks į pažintinę išvyką po mišką, sužinos, kur gyvena žvėrys, auga įdomūs medžiai, kaip sodinamas miškas.

Liūdna, kad globojantys būrelius jau nebejauciame ankstesnio dėmesio iš JMB sambūrio tarybos. Kiek šaunių gamtos pamokų vesdavome miške. O kiek sulaukdavome vaikų klausimų, pasiūlymų! Vyko šauniausio jaunojo miško bičiulio rinkimai, apdovanojimai. Dabar bendravimo stilius labai pasikeitė, kai jaunųjų miško bičiulių veiklai vadovauti ėmė tik vieniems metams konkursą laiminti kažkuri viešoji įstaiga, kurioje miškininkais „net nekvepia“. Kol laimėtojai susidėlioja popieriuose visus veiklai reikalingus „paukščius“, kol mokyklose ir girininkijose gauname naujas veiklos gaires, ateina vėlyvas ruduo. Tada paskubom skelbiami geriausio piešinio, rašinio, nuotraukų konkursai, tiriamieji darbai, bet jie yra skirti tik keletui moksleivių.

Kyla klausimas: ar jiems ir mums taip gerai? Kuo sudominti likusius 25-40 būrelio vaikus? Kolegos, kurie dirba su JMB būreliais, žino, kiek reikia įdėti pastangų, kad taptume patrauklesni už skautų, šaulių, maironėčių, darbsčiųjų rankų ir daugybę kitų būrelių mokyklose.

Aukodama daug metų savo laisvalaikį bendravimui su moksleiviais, niekaip negaliu suprasti, kodėl ši veikla laikosi ant geranoriš-

Ketvirtajame girininkų suvažiavime (centre – Kalvelių girininkijos girininkė Irena Petrošienė)

RIMONDO VASILIAUSKO nuotrauka

Girininkui turi rūpėti miško gyvenimas nuo sėklos iki brandaus medžio (Kalvelių girininkijos šeimininkė pristato kolegoms miško sėklininkystės objektus)

Pušies sėklinėje plantacijoje (Kalvelių girininkija)

kumo ir labdaros pamatų? Rėmimo vien žodžiais neužtenka. Ar negalima būtų viešai pasakyti, kad JMB būrelių veiklai kiekviena miškų urėdija skiria kažkokį procentą nuo gauto pelno ar kitaip įvardina finansinę paramą. Juk tai mūsų profesijos reklama. Deja, teko išgirsti, kad jokia panaši veikla negalės būti finansuojama iš miškų urėdijų lėšų. Ar tai reiškia, kad jau negalėsime nuvežti JMB veikloje dalyvaujančių mokinių į organizuojamas respublikines šventes, vasaros stovyklas, piešinių ir kitų konkurso laureatų apdovanojimus? Ar po miško sodinimo, kitų pažintinių – mokomųjų darbų negalėsime bičiulių pavaišinti sausiniu ar lauže kepta dešrele? Kaip tai paaiškinti vaikams? Visi suprantame, kad iš tos daugybės miško bičiulių miške visam gyvenimui liks vienetai. Bet tai bus patys tikriausi miško žmonės.

Apie 9 proc. girininkų dalyvauja politiniame šalies gyvenime. Tai rodo, kad mums ne vistiek, kas vyksta šalyje, yra kam diskutuoti ir apginti mūsų pozicijas.

Per pastaruosius 10 metų atsirado ir sustiprėjo gyventojų bendruomenės. Malonu, kad jų veikloje dalyvauja net 45 proc. girininkų. Savo gyvenamojoje aplinkoje mes išsaugojome prieškarinį kolegų autoritetą. Tai nuolatinis rūpestis bendrais reikalais, galimybė kalbėtis ir susikalbėti su įvairaus amžiaus, išsilavinimo žmonėmis, parodyti savo iniciatyvą, sumanumą. Pavyzdžiui, inicijuotą akciją su kalėdinė-

mis šakelėmis mūsų bendruomenėje pavertėme gražia trijų kartų jungtimi: jaunieji miško bičiuliai, miškininkai, bendruomenės atstovai aplankome savo seniūnijoje vyresnius kaip 80 metų gyventojus, padovanodami ne tik eglėšakę, bet ir įstaigų ar visuomeninių organizacijų dovanotus saldinius, mokinių pieštus atvirukus, sodininkų paaugtus obuolius. Štai jums ir moralinio ugdymo valandėlė. Ar gali vaikas suprasti, ko rasoja senolio akys, jei jis neturės galimybės su juo susitikti, pasikalbėti? Mes turime Viešvilės vaikų globos namus, kuriuose augantys vaikai neturi savo šaknų, šeimos tradicijų. Jiems – tai didelis atradimas. Kalėdinę šakelių dalijimo gyventojams akciją pajavirina miestelyje kalėdinės eglės įžiebimas, seniūnaičių vaišės, seniūno padėka. O juk miestelio centre galėjo būti tik vienišas miškininkų automobilis su akcijos emblema... Dabar mūsų pavyzdžiu seka ir kitos rajono bendruomenės.

Žinoma, imtis girininkui šių darbų nėra lengva. Prieš 30 metų 4000 ha miškų prižiūrincioje Kalvelių girininkijoje dirbo girininkas, pavaduotojas, miško meistras ir 5 eiguliai. Dabar turiu džiaugtis, kad yra girininko pavaduotojas ir 2 eiguliai. O darbų apimtys padvigubėjo, padidėjo reikalavimai ir toliau didėja. O paroje valandų – tiek pat... Bet reikia stengtis. To linkiu ir jums, mieli kolegos, savo gyvenimus pašventusiems miškui. ■

Girininko pamokos jauniems talkininkams iš Pabradės „Ryto“ gimnazijos (centre – Nemenčinės miškų urėdijos Pabradės girininkijos girininkas Giedrius Grincevičius)

MG archyvo nuotrauka

Miškų urėdijų 2014 m. liepos mėn. parduotų apvaliosios medienos sortimentų kainos, Lt/m³

Sortimentas	2014 m. liepos mėn. vidutinė kaina	Indeksas 2014 m. sausis=100	2014 m. sausio - liepos mėn. vidutinė kaina
Pušies pjautinieji rąstai	227	98.7	229
Eglės pjautinieji rąstai	237	95.2	246
Ažuolo pjautinieji rąstai	546	110.1	505
Uosio pjautinieji rąstai	257	98.5	246
Drebulės pjautinieji rąstai	156	104	152
Beržo pjautinieji rąstai	229	101.8	223
Juodalksnio pjautinieji rąstai	178	100.6	177
Pjautinieji spygliuočių smulkieji rąstai	208	114.3	181
Pjautinieji lapuočių smulkieji rąstai	152	108.6	141
Eglės popiermedžiai	103	90.4	112
Pušies popiermedžiai	103	93.6	111
Beržo popiermedžiai	104	101	103
Drebulės popiermedžiai	90	90.9	96
Uosio popiermedžiai	132	89.8	152
Plokščių mediena (spygliuočių)	83	94.3	88
Plokščių mediena (lapuočių)	81	92	87
Malkinė mediena	92	95.8	96
Iš viso apvalioji mediena	150	96.2	153

Kainos be PVM ir transporto išlaidų

GMU inf.

Mišką auginti įdomiau, nei matuoti

VYTAUTAS RIBIKAUSKAS

Jau nuo pirmos klasės Gediminas Kazlovas, kuriam rugpjūčio 25 d. „stuktelėjo“ 40-metis, į mokytojos ir kitų suaugusiųjų klausimą: „Kuo būsi užaugęs?“ – turėjo tvirtą atsakymą: „Miškininku“. Ir jokių svajonių apie kosmonauto, gaisrininko ar policininko pareigybes... Tai ir suprantama, nes Gedimino tėtis ir mama – miškininkai, dirbo Valstybiniame miškotvarkos institute.

Gediminas prisimena, kaip laukdavo iš ekspedicijų grįžtančio tėčio, o geriausios lauktuvės būdavo iš miško parvežtas „kiškio pyragas“ – nuo saulės aptirpusių lašinių bryzelis, padžiūvusios duonos kriaukšlė bei kiek parūgusi sula kareiviškoje gertuvėje.

Vėliau ūgtelėjęs Gediminas per atostogas su tėčiu dažnai išvykdavo į girininkijas padėti inventorizuoti medynų. Visa tai lėmė, kad baigęs 1992 m. Kauno 26 vidurinę mokyklą (dabar S. Daukanto) jis „tiesiu taikymu“ patraukė į LŽŪA Miškų fakultetą. Mokslai sekėsi gerai, ir 1996 m. jis – jau miškotvarkos bakalauras, o 1998 m. – taikomosios ekologijos magistras.

Baigęs mokslus pasekė tėvo pėdomis – įsidarbino Valstybiniame miškotvarkos institute jaunesniuojų taksatoriumi. Tačiau Gediminą labiau traukė praktinė miškininkystė – miško auginimas nei jo matavimas,

nors nesigaili padirbėjęs taksatoriumi, įgijęs neįkainojamos patirties, kuri vėliau labai praverė dabartiniame jo darbe. Gediminas priitaria teiginiui, kad nepabuvęs taksatoriumi tikru miškininku netapsi. Gal todėl daugelis garsių Lietuvos miškininkų, miško mokslų korifėjų karjerą yra pradėję taksatoriais.

Ieškoti sėklesnio darbo paskatino ir tai, kad 1998 m. jis sukūrė šeimą. Atsiradus galimybei, Gediminas įsidarbino Dubravos eksperimentinėje – mokomojoje miškų urėdijoje, kur perėjo beveik visas miškų ūkio

inžinieriaus pareigybes. 1998-1999 m. dirbo inžinieriumi konsultantu – konsultavo, mokė privačių miškų savininkus; 1999-2002 m. paskiriamas urėdijoje Privačių miškų tarnybos viršininku; 2002-2004 m. – inžinieriumi mokslui. Nuo 2004 m. iki 2007 m. Gediminas dirbo miško naudojimo – miškotvarkos ir mokslo diegimo inžinieriumi.

2007 m. paskirtas miškų urėdo pavaduotoju miškininkystei. Panaikinus šią pareigybę, nuo 2013 m. jis – vyriausiasis miškininkas. Pasak Gedimino, darbas visose pareigo-

Priežiūros darbai Dubravos medelyne

Tuometinio LMS prezidento prof. E. Riepšo padėka už visuomeninę veiklą

se buvo jam įdomus, skatino tobulėti kaip specialistui ir žmogui. Be tiesioginio darbo jam tenka nuolat bendrauti su miško mokslo bei mokymo institucijų (LAMMC Miškų instituto, KMAI kolegijos, ASU MEF) darbuotojais, miškų urėdijoje gausiai besilankančių užsienio valstybių miškininkų, miškų mokslo darbuotojų delegacijų atstovais. O ir pačios eksperimentinės – mokomosios miškų urėdijos specifinė veikla neleidžia stovėti vietoje. Sudėtingi darbo procesai moderniam medelyne, selekcinį sodmenų išauginimo padalinyje, kur sodmenys auginami miško sėklinėms plantacijoms įvesti visos Lietuvos miškų urėdijose, modernioje kankorėžių aižykloje bei miško sėklų sandėlyje – šaldytuve, arboretume, Girionių miško parke. Grandioziniai ir ateities planai: urėdijoje projektuojama šaldytuvo, skirto miško sodmenims laikyti, statyba, numatomas įrūšėti medelynas miško sodmenims su uždara šaknų sistema auginti. Pasisemti patirties šiais

Surengtas ne vienas pasitarimas, atkuriant 2010 m. škvalo pažeistus miškus

klausimais G. Kazlovas lankėsi pas Latvijos, Lenkijos, Švedijos bei Suomijos kolegas, džiaugiasi, kad šių šalių miško sodmenų auginimo noriai dalinasi patirtimi.

Plati ir G. Kazlovo visuomeninė veikla. Jis yra Lietuvos miškininkų sąjungos Dubravos EMM urėdijos skyriaus pirmininkas, LMS vyriausiųjų miško auginimo specialistų bendrijos narys, Dubravos EMM urėdijos jaunųjų miško bičiulių būrelių koordinatorius, LAMMC Miškų instituto metodinės komisijos narys.

Visuose darbo ir visuomeninės veiklos baruose G. Kazlovas pasižymi pareigumu, kruopštumu, punktualumu, sąžiningumu, yra imlus naujovėms. Draugiškas, tolerantiškas, nestokojantis sveiko humoro, jis mėgiamas kolegų ir bendradarbių.

Su žmona Diana augina du sūnus: 14-os metų Jokūbą ir 8-erių – Augustą. Kauno pakrastyje prie medžių apaugusio Garšvės upeliuko Kazlovai pasistatė gražų namą. Laisvalaikiu, atostogų metu mėgsta keliauti, ypač minti dviračiais ar irkluoti baidarę. Malonus laisvalaikio praleidimas ir miške, visa šeima – grybautojai. Sūnūs auklėjami meilės gamtai dvasia, tačiau, ar bus miškininkais, nėra taip tvirtai įsitikinę, kaip jų tėvelis vaikystėje.

Gediminas džiaugiasi, kad jam tenka dirbti tokiu metu, kai keičiasi požiūris į miškus ir miškininkystę, kai miškas vertinamas plačiau – kaip svarbi visos ekosistemos dalis, o ne tik medienos išteklių šaltinis, kai miškuose saugoma bioįvairovė, taikomas subalansuotos plėtros metodas. G. Kazlovas dalyvavo miško kertinių buveinių išskyrimo, miškų sertifikavimo procese. Dirbant vyriausioju miškininku, tenka susidurti ir su nemaloniomis problemomis. Džiaugsmo neteikia šiukšlių kuopimas Kauno priemiesčiuose miškuose, suniokotų miško poilsiaviečių atstatinėjimas, įvairių aplinkos niokotojų, gaisrų sukėlėjų paieškos... Nemalonu, kai įregistruojant valstybinės reikšmės miškus, nustatant ribas tarp valstybinio miško ir privačių savininkų valdų, tenka susidurti su žemėtvarkininkų klaidomis, teisybės ieškoti teismuose. Džiaugsmo neteikia ir Kauno miesto miškų priskyrimas urėdijai, nes juose ūkininkavimas visai nepanašus į tradicinę miškininkystę.

Šalies miškams reikia protu ir širdimi atsidavusių žmonių. Miškų urėdijos darbuotojai vyriausiajam miškininkui Gediminui Kazlovui linki gražių ir sėkmingų darbinės ir kūrybinės veiklos tolių, dirbantis Dubravos ir visos Lietuvos miškų labui. ■

PARDUODAMI AŽUOLO SODINUKAI

UAB „SEGRIS“

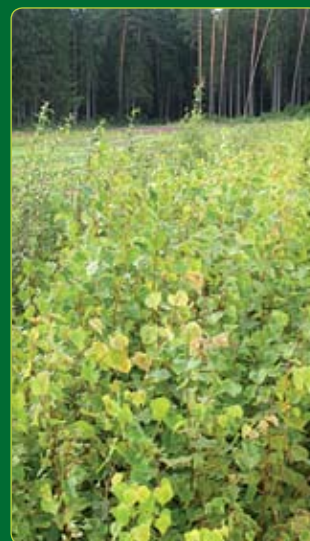
Vilkaviškis

Mob. tel.: +370 656 74 003,

+370 670 64 115

El. p. uabsegris@zebra.lt

PARDUODAMI LIEPŲ SODINUKAI

UAB „SEGRIS“

Vilkaviškis

Mob. tel.: +370 656 74 003,

+370 670 64 115

El. p. uabsegris@zebra.lt

Liūtys ir vėjai neišgąsdino

Nepaisant blogo oro, varžybos Forest Sport 2014 įvyko. Visi, kas neišsigando, gavo nemažą dozę geros nuotaikos ir emocijų. Ačiū Dievui, apsieita be didelių traumų...

Šių metų rugpjūčio 15-17 d. Klaipėdos rajone vyko atviros tarptautinės pereinamosios taurės miškininkų varžybos, kuriose varžėsi 60 miškininkų ir miškui neabejingų asmenų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos. Iš viso startavo 12 komandų. Ir taip nelengvas varžybų sąlygas dar pasunkino dažnas ir gausus lietus. Pirmąją varžybų dalį sudarė orientacinis bėgimas su kliūtimis ir užduotimis/klau-

simais miškininkystės temomis, o antroje varžybų dalyje laukė ilga kliūčių ir įmantrių miškininkiškų (sportiškai ūkiškų) užduočių estafetė. Visas tris prizines vietas iškovojo Lietuvos komandos. Pirmoji vieta ir pereinamoji taurė atiteko miškininkų komandai „Šilutė“ (pernai taurę laimėjo Klaipėdos rajono miškininkų komanda „Žalieji“), antrąją vietą iškovojo Tauragės miškininkų komanda, trečiąją – Kauno komanda „Piliuona“.

Kartu su sporto varžybomis vyko mažosios vaikų varžybos, tad tėveliai galėjo ramiai dalyvauti suaugusiųjų rungtyse.

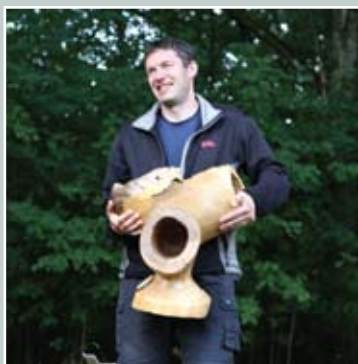
Po varžybų nugalėtojų apdovanojimų ir sveikinimų laukė karštas kubilas, tikra in-

dėniška pirtis vigvame, ant laužo katiluose bendromis šventės dalyvių pastangomis pagaminti avienos patiekalai, vidurnakčio fejerverkai ir didysis pionieriškas laužas.

Dėkojame visiems, padėjusiems organizuojant varžybas, taip pat rėmėjams: Aidiui Pivoriūnui, Audriui Smilgiui, UAB Platelių šilas, UAB Sveaskog Baltfor, UAB Vakarų medienos grupė, UAB Segris, UAB Foresteka, UAB Vingida, Ūkininkams Baristoms, firmoms DISTEIN, Iggesund forest, S-SPORTAS, UAB MMC Forest, portalui Miskui.lt.

Daugiau informacijos: www.forestsport.lt

TENAX

Tinklinės medelių apsaugos TENAX

- didelis pasirinkimas, pastoviai turime sandėlyje
- atsparios UV spinduliams
- puikus kainos ir kokybės santykis

UAB „MMC Forest“

Nausodžio k., Vėžaičių sen., 96215 Klaipėdos r.

Tel. 8 673 51506 • El. paštas info@mmc.lt • www.miskui.lt

AXER

Suomiškos
biokuro giljotinos AXER –
profesionalūs priedai
ekskavatoriams
ir miško mašinoms

*Įdarbink savo
ekskavatorių
biokuro
gamybai!*

**AXER -
Skandinavijos rinkos
lyderis.**

UAB „MMC Forest“

Nausodžio k., Vėžaičių sen., 96215 Klaipėdos r.

Tel. 8 673 51506

El. paštas info@mmc.lt

www.miskui.lt

www.miskoaukcionai.lt

**Teisingiausia ir geriausia vieta
parduoti ar pirkti mišką.**

- Išsami ir operatyvi miškininkų specialistų konsultacija
- Teisingos rinkos kainos
- Sklandūs ir saugūs sandoriai

Norite parduoti ar pirkti? Kreipkitės jau dabar:

mob. 8 684 51140 • el.p. info@miskoaukcionai.lt

UAB „MMC Forest“

Nausodžio k., Vėžaičių sen., 96215 Klaipėdos r.

Tel. 8 673 51506 • El. paštas info@mmc.lt • www.miskui.lt

Norvegija –

socialinės partnerystės pavyzdys

Rugpjūčio 18-21 d. Norvegijoje lankėsi Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos delegacija: Žydrūnas Bagdonas (Tauragės miškų urėdija), Algirdas Masaitis (Raseinių miškų urėdija), Diana Raitelaitienė (AB „Grigiškės“) ir Inga Ruginiene (LMPF). Kelionės tikslas – pasidalinti gerąja patirtimi su Norvegijos socialiniais partneriais, plėtojant socialinį dialogą.

Darbotvarkė buvo labai įtempta. Pirmą viešnagės dieną detaliau susipažinome su profesine sąjunga *Industri Energi*, vienijančia daugiau kaip 60 tūkst. narių įvairiose pramonės šakose. Šios organizacijos Tarptautinių santykių departamento vadovas Ole Kristian Paulsen ir kolektyvinių sutarčių rengimo specialistė Nina Helland pristatė kolektyvinių derybų sistemą. Jos Norvegijoje vyksta pakopomis. Pirmiausia derasi pagrindinės konfederacijos (darbdavių ir profesinių sąjungų) – pasirašoma nacionalinė kolektyvinė sutartis. Vėliau derybos vyksta kiekvienoje šakoje atskirai, kur įsitraukia šakinės profesinės sąjungos – pasirašoma šakinė kolektyvinė sutartis. Galiausiai deramasi įmonės lygiu dėl tam tikrų specifinių, tai įmonei būdingų reikalavimų.

Kitą dieną lankėmės stiklo fabrike ir lovų gamykloje. Šiose įmonėse turėjome

Stiklo fabrike

galimybę detaliau susipažinti su darbo sąlygomis, pakalbėti apie socialinį dialogą. Stiklo fabrike dirba tik norvegai, o lovų gamykloje – ir lenkai, lietuviai. Įsitikinome, kad darbo sąlygos visiems yra vienodos, kaip ir darbo užmokesčio nustatymo kriterijai.

Trečią dieną susitikome su darbdavių organizacijos *Norsk Industri* atstovu Egil Sundet, kuris papasakojo apie paskutines kolektyvines derybas rugpjūčio viduryje. Jos buvo nelengvos, nes svarstyta darbuotojų minimali alga. Norvegijoje minimalus atlyginimas nustatomas ne Darbo kodeksu ar kitais teisės aktais, bet numatomas kolektyvinėje sutartyje kolektyvinių derybų metu. Ši sutartis pasirašoma dvejim

tams, po to inicijuojamos naujos kolektyvinės derybos.

Susitikome ir su miškininkais. Valsytbė valdo tik 3 proc. šalies miškų, dar 5 proc. – saugomos teritorijos, o likusieji – privati miškai. Juose problemų nemažai: miškų savininkų labai daug, jie valdo nedidelius miško plotus. Norint verstis miškų ūkiu, reikėtų jiems vienyti kooperatyvus. Dalis savininkų taip daro, bet dauguma nesivienija ir nesiverčia miškų ūkiu. Norvegijoje, taip kaip ir pas mus, galioja reikalavimas nukirstą mišką atsodinti. Įdomu tai, kad šioje šalyje nėra valstybinių medelynų. Miško sodmenis augina tik privati medelynai, kurie sodinukus parduoda miškų savininkams.

Pabuvus kitoje šalyje, nejučiomis pradėti lyginti jų sistemą su mūsų šalies, ypač darbuotojų vienijimąsi, socialines derybas. Norvegijoje pamatėme įsimintiną pavyzdį profsąjungiečiams: kuo daugiau įmonėse darbuotojų vienijasi į junginius, profesines sąjungas, tuo didesnė galimybė kovoti už savo teises ir gerinti darbo sąlygas.

INGA RUGINIENĖ

Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininko pavaduotoja

VALTRA

Asmeniškai Jums

FMIG
FARM MACHINERY GROUP

KRONOS

SUOKONE augmenijos smulkintuvai:

Darbinis plotis nuo 1,35 iki 3,50 m
Darbinis gylis iki 40 cm
Kaina – nuo 44.000 LT

GRÉGOIRE BESSON

Miškui skirtos diskinės akėčios

Darbinis ilgis 2,00 m 2,30 m 2,50 m Diskų skaičius 8 8 9

Disko skersmuo (mm) 660 660/710/810 660/710/810 Svoris 1875 kg 1930 kg 2060 kg Galingumas 110 AJ 130 AJ 150 AJ

*Mūsų verslo partnerius
ir visus šalies miškininkus
sveikiname su profesine švente,
linkėdami palankių
darbui metų, pasisekimo
asmeniniame gyvenime,
tvirtos sveikatos!*

UAB „Rovaltra“ kolektyvas

ROvaltra

UAB „ROVALTRA“ – Vienintelis atstovas Lietuvoje, Kalvarijų g. 125-602, LT-08221, Vilnius
Tel. 8 5 2737000, faks. 8 5 2472085, mob. tel. 8 687 40042, el. paštas info@rovaltra.lt
www.rovaltra.lt

Žodis skaitytojui

Na, štai ir sulaukėme. Klausiate, ko? Taigi baravykų ir paties įspūdingiausio gamtos reiškinio (bent jau man) – karališkų vestuvių mūsų giriose.

Seniai seniai, tais laikais, kai licencijos taurių elnių patinų medžioklei iš partinių padebesių „nusileido“ ant žemės ir pasiekė eilinius medžiotojus, trys medžioklės sėbrai, tarp kurių buvau ir aš, suliepsnojom girios karalių medžioklės aistra.

Pirmą sezoną pasisėkė Juozui, antrąjį sėkmė nusišypsojo man. Prie trečiąjį sukirtom rankom – šitas sezonas Česlovo.

Ir prasidėjo... Nuo elnių vestuvių garsų linko Sužionių miško medžiai. Du „džentelmenai“ – Juozas ir aš – vengėm elnių, kaip velnias kryžiaus, nors jie lipo mums ant galvų. Karūnuotieji lygiai taip pat vengė Česlovo. Nepadėjo jokie manevrai, nors mes su Juozu žvalgėm ir stebėjom plotus, siūlėm Česlovui geriausias tykojimo vietas, rentėm bokštelius. Toj žiloj senovėj dar tik bandėm mokyti sėlint, viliot. Česlovas, sujaudintas bičiulių „aukos“, rugsėjo pabaigoje paromis neišlįsdavo iš miško. Gerai įsiklausius, kažkur aukštai buvo galima išgirsti, kaip iš šito „cirko“ žvengia šventasis Hubertas, apsikabinęs Dianą, o gal ir mūsų šėkė Medeiną.

Atėjo spalio. Elnių aistros rimo. Išsirušėm į lemią „žygį“. Česlovas įsitaisė bokštelyje prie smėlėtos miško aikštelės, nutryptos elnių, kur mes su Juozu ne kartą stebėjom nužiūrėtąjį galiūną. Nusprendę tiesiog „pakaifuoti“ mudu su Juozu už gero puskilometro užsiropštėm ant šiaudų stirtos, pūpsančios ant kalvelės. Pasitaikė tas vakaras, kai girių karaliai drioksteli paskutinį vestuvinį sezono koncertą. Staiga orą sudrebino ir Česlovo trokštamas. Kai supratom, kad elnias artėja prie Česlovo, pergalingai susižvalgėm. Bet staiga nustėrom. Kas čia dabar!? Česlovo bokštelio link per pamiškės pievą tursena moterėlė, tempdama pintinę. Perėjo pievą ir dingo miške. Antanaiiiii, kuuuuur tuuuuu!!!!

Paskutinis elnių vestuvių vakaras baigėsi.

Kai kuriose Vokietijos žemėse draudžiama lankytis miškuose, kur vyksta taurių elnių ruja (ne dėl medžiotojų!). Kažin, ar Lietuvoje atsirastų bent vienas politikas savižudis, tokios idėjos šalininkas. Ech, jeigu taip... tai einu ieškoti, kur pernai užkišau baravykinę pintinę.

Su girių karalių vestuvėmis, gerbiameji.

EUGENIJUS TIJUŠAS

Drauge su Guarmantje genties medžiotojais prie buivolo Burkina Faso

Gyvenimiško užtaiso pasisemti

Pokalbis su medžiotoju Valdu Danilevičiumi

(Tęsinys. Pradžia – 7 nr.)

Atradus Afriką, ar Šiaurę nenublanko?

Šiaurė ir Afrika – du nepalyginami poliai. Žinoma, patinka ir Afrika. Afrikoje jau kitas, labiau ištobulintas medžioklės procesas. Juodajame žemyne geras vietinis vedlys šimtą kartų geriau nei patyręs šuo. Vietiniai čiabuviai turi vidinį žvėries elgsenos supratimo, sekimo jausmą. Pasitaiko, kad pameta pėdsaką, tačiau pasitelkę savo mąstymo gabumus, nuspėjančius, kaip žvėris elgsis, kur eis, beveik visuomet atveda į tikslą. Niekada baltasis atvykėlis, kiek jis metų begyventų Afrikoje, neturės tokios intuicijos kaip vietinis.

Šiaurė mane žavi tuo, kad čia esi atsakingas pats už save. Nors per tiek bendradarbiavimo metų partneriai ir Afrikoje manimi pasitiki, kartais leidžia ir vienam pamedžioti, tačiau tai darau retai, nes Afrikoje negali laužyti nusistovėjusios taisyklės – vienam būti medžioklės plote nevalia. Afrikoje „kieta“ nepavaidinsi. Kad tokiu būtom, reikia ten gimti...

Kai pabūnu Afrikoje, kažkodėl užsimanau į Šiaurę. Ir atvirkščiai...

Paplitusi nuomonė, kad Afrikoje gyvūnai dažniausiai medžiojami milžiniškuose aptvaruose, lyg besiganančios karvės? Ar teko dalyvauti tikroje laukinėje medžioklėje?

Medžioklė aptvaruose išvystyta daugiausia Pietų Afrikos Respublikoje ir Namibijoje. Vien Pietų Afrikoje suskaičiuojama apie 6 tūkst. medžioklinių fermų, kurių dydis nuo 2-3 iki 20 tūkst. hektarų, o pietinėje dalyje – net 60 tūkst. hektarų aptvarai. Mūsų medžiotojų klubo vidutinis plotas – apie 5 tūkst. hektarų. Žiūrint Rytų Europos šalių medžiotojų akimis medžioklė aptvare atrodo nevienareikšmiškai. Tačiau vakariečiai į tokią medžioklę žiūri natūraliai. Be to, tvoros santykinai neaukštos ir nėra kliūtis daugeliui žvėrių, juolab, kad

leopardai bei didesnės antilopės ar karpuočiai nesunkiai jas įveikia. Greičiau tai savininkui reikalingos tvoros riboms pažymėti. O šiaip visa likusi Afrika, ten, kur nevyksta karai ir palaikoma bent minimali tvarka, yra, kaip jūs sakote, „laukinės medžioklės kraštas“ ir patikėkite, ten yra ką medžioti ir kaip reikiant adrenalinu pasisotinti...

Jeigu tektų rinktis: medžioklė Šiaurėje, medžioklė Afrikoje, medžioklė Austrijos Alpėse...

Medžioklės Austrijos Alpėse – bene pačios gražiausios medžioklės Europoje. Civilizacijos ir organizavimo prasme. Gal jos būna kartais kiek ir „nulaižytos“, tačiau pats jausmas, kai nusileidusį iš kalnų su laimikiu tave geranoriškai sutinka ir sveikina visai nepažįstami vietiniai gyventojai – nepakartojamas. Medžiotojų prestižas, tai ko mums ypač trūksta Lietuvoje, ir iš ko kyla dauguma nesusipratimų, Austrijoje yra „aukštumoje“.

Šautuvas ir fotoaparatas – draugai ar konkurentai?

Fotografuoti pradėjau, kai ėmiau keliauti. Dabar ypač daug fotografuoju, kai lydžiu medžiotojus. Įamžinu dažniausiai gamtovaizdį, žmones, gyvūnai būna tik kaip sudedamoji nuotraukų dalis.

Jei einu medžioti, fotoaparata dažniausiai nešiuosi kuprinėje. Eidamas fotografuoti, stengiuosi šautuvo nesinešti. Tačiau ši taisyklė daugiau taikytina kraštuose, kur nėra plėšriųjų žvėrių. Nes nuotykis, kuris įvyko beveik prieš 20 metų, galėjo baigtis liūdnai, jei kartu su fotoaparatu nebūčiau turėjęs šautuvo.

Tai atsitiko vidurvasarį Koiverelano upės aukštupyje, Čiukotkoje. Vieną dieną, atlikęs visus būtinus darbus, nutariau pafotografuoti ir nusibasčiau apie 20 kilometrų nuo stovyklos. Beeidamas upės pakrante, kitoje vagos pusėje pamačiau mešką. Pamaniau, pamažu tyliai prisėlinsiu ir fotografuosiu. Mus skyrė apie 80 metrų. Pūtė palankus vėjas, todėl buvau įsitikinęs, kad meška tikrai neužuos. Greta glaudėsi jaunas laikų veislės šuniukas Juodčkis, kurį buvau gavęs iš elnių augintojų. Iš lėto taisiausi fotoaparata. Intuityviai pakeliu akis ir matau, kad meškutė tiesiu taikymu „varo“ į mano pusę. Matyt, pagavo kažkokį judesį, todėl ir buvau pastebėtas. Kadangi buvau ant nedidelio kalniuko, pamečiau mešką iš matymo lauko. Aparatą sviedžiau į šoną, atšokau per 5 metrus nuo pradinės pozicijos ir prisidė-

jau prie peties šautuvą. Ji išsoko tiesiai į tą vietą, kur ką tik buvau. Jau ruošiausi šauti judesy, bet meška, pamačiusi šuniuką, staigiai stabtelėjo. Šoviau. Nors taikiau į širdies plotą, kulka lietė krūtinkaulį. Sužeista meška pasileido bėgti ir pasislėpė krūmynuose kitoje upės pusėje. Nenorėjau palikti besikankinančio žvėries, tačiau ėmė temti ir teko grįžti į stovyklą. Iš pat ryto pasileidau sužeistos meškos ieškoti. Apžiūrėjęs vietovę su žiūronais iš viršaus, nuo greta esančio kalno, pamačiau ją gyvą tuose pačiuose krūmuose, tik kitoje vietoje. Ėmiau eiti arčiau. Krūmuose sunku orientuotis, ypač, kai nori prisėlinti iš pasaly. Laimei, man pasisekė. Nors ir prasilenkėme, tačiau pastebėjęs mešką sau už nugaros keliolika žingsnių atstumu stovinčią ant dviejų kojų, spėjau laiku iššauti...

Kokį medžioklės trofėjų laikote brangiausiu (visom prasmėm)?

Gera prisimenu, kai vos tik tapęs teisėtu medžiotoju, per pirmą medžioklę sumedžiojau lekiantį šerną. Daug emocijų patyriau 1988 m. Šiaurėje, su 16 kalibro vienvamzduku sumedžiojęs pirmąją mešką. Tada iš susijaudinimo net tris kartus šoviau į per keliolika žingsnių priartėjusį žvėrį (nors pakako pirmo šūvio). Nelengvai teko ir pirmąjį vilką Šimonių girioje sumedžioti. Įsimintinos gražios begemoto ir dramblio Zimbabvėje bei buivolo Burkina Fase medžioklės.

Linksmiausias, o gal baisiausias kelionių nuotykis...

Vienos išvykos metu į Šiaurę teko skęsti. Kadangi norėjau pasiekti Chatyrką, kurioje tikėjau rasti jau beveik išnykusios kerekų tautelės žmonių, mėnesiui pasisamdžiau visureigį, pritaikytą važiuoti per pelkes ir perplaukti upes, kurį pasikeisdami vairavo 2 čukčiai. Rizikinga vienu visureigiu, be atsarginio varianto, vasarą keliauti po bekrastę tundrą – sutiko tik jie. Grįžtant atgal, ėmė smarkiai lyti, labai pakilo upių vandens lygis. O mums būtinai reikėjo perplaukti Nauučirinaus upę ir pasiekti kitą krantą, nes už 200 km esančiame Anadyriuje laukė medžiotojai, su kuriais turėjome vykti į Markovą medžioti briedžių. Todėl laukti maždaug dvi savaites, kol nukris upės lygis, negalėjome, juolab, kad ir žiemos sezonas buvo čia pat. Visureigis senas, kiauras, tad vairuotojai bandė užkamšyti skyles celofanu, senais kailiais. Kaip ir reikėjo tikėtis, vos pasiekęs upės vidurį, visureigis iš lėto pradėjo grimzti, tačiau vis dar plaukė. Upės srovė buvo stipri, vanduo

Zimbabvė, Matetsi. Kairėje – pėdsekys, pravarde Leopardas. Šį garbingą vardą jis gavo dėl ypač gero regėjimo ir sugebėjimo surasti žvėrį beviltiškose situacijose

Kariba. Po sėkmingos krokodilo medžioklės čia buviai susirinko pasidalinti mėsa. Nors krokodiliena daugelyje Afrikos genčių yra tabu, tačiau Zimbabvės vietiniai dėl nepritekliaus mažiau išrankūs

VALDO DANILEVIČIAUS nuotraukos

Viena iš įspūdingiausių ir labiausiai jaudinančių yra dramblio medžioklė. Jį pataikyti nėra paprasta, nes sustabdyti drambį gali tik tikslus šūvis į keliolikos centimetrų „mirtiną“ zoną. Pabandyk ją atrasti keliolika tonų sveriančiame kūne...

Šaltas, lietus maišėsi su sniegu. Likus apie 20 metrų iki kranto, varikliai užgeso ir visureigis, nešamas srovės, pradėjo skęsti. Skubiai išlipome ant jo viršaus, vieną lyno galą pririšome prie visureigio, o su kitu aš šokau į nedidelę guminę valtį, kad, priplaukęs prie kranto, galėčiau už kokių nors krūmų užkabinti. Vos tik įšokau į valtį, mane taip nuspyruokliavo, kad kaip kamuolį nusviedė apie 1,5 m į šoną vandenin. Gerai, kad lynas neišsprūdo iš rankų, nes šilta apranga ir ilgi guminiai batai netrukus prisipildė vandens ir ypač sunkino plaukimą. Stipri srovė ėmė nešti tolyn. Iki šiol liko atminty tuomet mane apėmusi keista ramybė – nei vėjo negirdėjau, nei sniego nejaučiau, net ledinio vandens gėlimo nejutau. Tik kažkodėl keistos mintys tą akimirką plūdo į galvą – kodėl dūdų orkestro aš negirdžiu...

Laimei, netrukus visureigį užnešė ant seklos. Virš vandens kyšojo tik viršutinė jo dalis. Lynu užsiropščiau ant viršaus. Sunkiausiai sekėsi prakirsti metalinį stogą, nes viduje liko asmeniniai daiktai, dokumentai, maisto likučiai. Turėjau rankų darbo kieto lydmetalio peilį, pirktą Dortmundio parodoje iš suomių. Juo ir pavyko pramušti storą stogą iš aliuminio (po metų vėl aplankiau peilių meistrą ir padėkojau už kokybišką gaminį). Pro skylę įkišau ranką ir pasiekiau kirvį, kuriuo pasidarėme didesnę skylę ir galėjome išimti likusius daiktus. Prieš išvykstant buvau sumedžiojęs mešką, todėl turėjome mėsos. Vargais negalais pasiekėme krantą. Buvome du čiukčiai, kelionių Čiukotkoje draugelis Igoris ir aš. Kartu su Igoriu pėsčiomis per kelias dienas pasiekėme dujininkų bazę, iš kurios po savaitės išskridome malūnsparniu. Čiukčiai liko prie visureigio. Pasirūpinome, kad jiems į pagalbą atsiųstų kitą visureigį. Skenduolį po kurio laiko kitais visureigiais ištraukė ant kranto, perrinko variklį, užvedė ir vairuotojai čiukčiai laimingai grįžo namo. O mūsų medžiotojai, dėl kurių rizikavome, pasirodo taip ir neatvyko į Anadyrių.

Papasakosiu du linksmus atsitikimus su paukščiais.

Kažkada su draugu Arūnu plaukėme baidarėmis Šventosios upe ir spąstais gaudėme bebrus. Jis nuplaukė anksčiau ir laukė manęs ant kranto, maždaug 200-300 metrų priekyje. Pamažų artėjau jo link. Tuo metu virš mūsų skrido ančių pulkelis. Draugas, imituodamas šautu-

vą, sudėjo rankas, nusitaikė ir sušuko kelis kartus „Puff, puff“. Mūsų nustebimui, viena antis nukrito. Savo akimis negalėdamas patikėti, baidare priplaukiau prie jos ir ištraukiau iš vandens. Pasirodo, išgirdusios keistą garsą, antys susimėtė ir viena iš jų kliudė per upę nutiestus elektros laidus.

Kitas atsitikimas įvyko Vokietijoje, kai dalyvavau įspūdingoje fazanų medžioklėje. Tuomet tapau medžioklės karaliumi. Trys medžiotojai sumedžiojome vienodą smulkiosios faunos kiekį: fazanų, kiškių, triušių ir ančių. Tačiau aš registravau vienu daugiau, bet sąžiningai prisipažinau, kaip aš tai padariau. Besibaigiant medžioklei, stovėjau alksnyne ir laukiau, kada paskelbs pabaigą. Apie penkias minutes nebuvo jokio šūvio. Priešingoje pusėje kažkas sušuko: „Fazanas skrenda!“. Properšoje jį pamačiau, nusitaikiau, tačiau nespėjau nuspausti gaiduko, nes fazanas, mano nuostabai, pats nukrito po kojomis. Tikriausiai jis buvo pašautas anksčiau. Išgirdęs žmonių žingsnius, vargšas bandė gelbėtis, bet nesėkmingai – širdis neatlaikė.

Koks mėgstamiausias ir egzotiškiausias ragautas laukienos patiekalas?

Iš visų ragautų žvėrienos patiekalų labiausiai patinka Čiukotkoje rudenio sumedžio to snieginio avino mėsa. Subtiliu, savitišku skoniu išsiskiria šiaurės briedžio vidiniai taukai, pakepinti keptuvėje.

Mėgstu šiaurėje pagautų lašišų galvų (būtent galvų) sriubą. Jos niekada neatsibosta.

Egzotiškas patiekalas – žalios elnio smegenys. Man tai nebuvo skanu, tačiau būnant toje erdvėje privalai gerbti čiukčių papročius ir būtinai paragauti jų siūlomo delikateso. Čiukčiai kaip salotas valgo elnių skrandžio turinį, taip papildydami savo racioną vitaminais ir mineralais. Tačiau dabar jie stengiasi to neviešinti ir net neprisipažinti.

Dar neįgyvendinta medžioklinė svajonė

Jų tiek daug, medžioklinis pasaulis didelis, tikiuosi, užteks laiko ir galimybių jį geriau pažinti...

Kalbėjosi RIMONDAS VASILIAUSKAS

Antano Truskausko PĮ
FELIS

Tel.: 8 5 2330009,
8 5 2337780
Faks. 8 5 2130200
Mob. 8 698 89240
El. paštas felis@takas.lt
skype felishunting

Geriausios medžioklės visuose Pasaulio kontinentuose pagal Jūsų pageidavimus

Legalus trofėjų įvežimas: gamtos auginių leidimų ir veterinarijos sertifikatų parūpinimas, muitinės procedūrų sutvarkymas

Skambinkite ir mes pasiūlysim geriausius variantus!

Kai kurias mūsų medžioklių programas rasite: www.hunting-world.com

LIKMERĖ

Dideliais kiekiais superkame beržo rąstus nuo 16 cm skersmens

Informacija apie supirkimo kainas ir sąlygas internete www.likmere.lt
telefonu 8 340 60054
el. paštu info@likmere.lt

Paklydai miške – užsik į www.miskui.lt

- IŠKLAUSYSIME
- PAKONSULTUOSIME
- PARINKSIME GERIAUSIĄ, KOKYBIŠKIAUSIĄ IR PIGIAUSIĄ
- OPERATYVIAI ATVEŠIME TIESIAI PAS JUS, O JEI REIKIA IR Į MIŠKĄ

UAB „MMC Forest“

Nausodžio k.,
Vėžaičių sen.,
96215 Klaipėdos r.
Tel. 8 673 51506
El. paštas info@mmc.lt
www.miskui.lt

Ažuolai artėjančiam Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui (1918-2018)

PERPETUA DUMŠIENĖ

Kai pirmą kartą apsilankiau Lietuvos patriarcho Jono Basanavičiaus tėviškėje Ožkabaliuose pasodintame ažuolyne, buvo pavasaris. Tautos atgimimo ažuolyne medeliai dar buvo nedideli, jie nemetė šėšelio, nesudarė pavėsio. Tarp ažuoliukų per kalveles ir klonius saulė išbarstė tūkstančius pienių saulučių.

2001-aisiais Tautos atgimimo ažuolino medeliai dar tik kaupė jėgas. Ažuolas – stiprybės ir ištvermės simbolis, gerbiamas vi-

soje Europoje. Anglija, Lenkija, Moldova ir daugelis kitų šalių jį yra pasirinkę kaip valstybės simbolį.

Labai norėjau kada nors būti kartu su žmonėmis, kurie sodina ažuolus. Ir tik šiemet mano svajonė išsipildė: kartu su grupe seminaro „Ažuolas Lietuvoje ir Europoje“ dalyvių „Neregėtos Lietuvos“ Tūkstantmečio ažuolyne pasodinome pirmąjį šimtą ažuoliukų, skirtų artėjančiam Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui (1918-2018).

Tautinio atgimimo ažuolynas Ožkabaliuose atsirado pirmiausia kaip graži kelių entuziastų idėja. Tai buvo Vygandas Čaplikas, Vitalijus Stepulis, Algimantas Kepežėnas. Vėliau prie jų prisidėjo geografas Rimantas Krupickas, parkotyrininkas Kęstutis Labanauskas ir Romas Survila. Jiems buvo svarbu įamžinti visuotinę tautos pakilimą ir atgimimą. Tada buvo 1988-ieji metai. Ožkabaliuose dabar auga per 8500 ažuolų. Suformuota 14 giraičių, kurios mena svarbius ir skaudžius mūsų tautos istorijos įvykius. Represijų aukų giraitė skirta atminti tiems, kurie išblaškyti po pasaulį, kalinti ir nukankinti Lietuvoje bei Sibiro platybėse. 13 ažuoliukų ir 1 liepaitė skirti 1991 m. sausio 13-osios aukoms. Pasodinti medeliai ir žuvusiesiems 1991 m. liepos 31 d. Medininkuose. Tautos atminties giraitėje šlama ažuoliukai lietuvių tautą žadinusiems ir garsinusiems tautos didvyriams, ošia Knygnešių,

Tautos vienybės, Jaunimo giraitės. Pietinėje ažuolino dalyje beržų žiedas simbolizuoja tautinio atgimimo Sąjūdį. Dar po kelerių metų pasodintos Vasario 16-osios – Lietuvos valstybės atkūrimo ir Kovo 11-osios – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo aktų signatarų giraitės. Lietuvos Vyriausybės nutarimu 1998 m. šiam gamtos paminklui suteiktas kultūros paveldo objekto statusas.

2009 m., kai šventėme Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį, sumanyta pasod-

**Ažuolų veisimo entuziastas –
Kėdainių miškų urėdas Juozas Girinas**

Seminaro iniciatorius Vygandas Čaplikas

dinti „Neregėtos Lietuvos“ Tūkstantmečio ąžuolyną. Fotografas, keliautojas Marius Jovaiša šiai datai paminėti išleido specialų nuotraukų albumą „Neregėta Lietuva. 2009“. Už albumą gautų dalį lėšų autorius nutarė skirti ąžuolyno sodinimui. Netrukus imtasi organizacinių darbų. Sklypas ąžuolynui (40 ha) parinktas Lietuvos centre, Kėdainių miškų urėdijos Labūnavos girininkijoje. Sodmenis išaugino Kėdainių miškų urėdijos medelynas. ąžuolynas dar tebesodinamas. Manoma, kad jame bus pasodinta 50 tūkst. ąžuolų. Puoselėjama tradicija į ąžuolų sodinimo talkas kviešti žmones iš visos Lietuvos. „Neregėtos Lietuvos“ Tūkstantmečio ąžuolyno idėjinio centru tapo pasodintais ąžuolais išreikštos Vyčio kryžiaus ordino Didžiojo Kryžiaus proporcijos. Po kelių dešimtmečių ši kompozicija turėtų išryškėti „iš paukščio skrydžio“. Numatytos ir proginių ąžuolų graitės bei alėjos. Ateityje ąžuolyne numatyta pastatyti specialias atminimo plokštes su iškaltais ąžuolų sodintojų vardais. Tikimasi, kad ilgainiui ši vieta taps miško parku.

Pastaruoju metu rengiami seminarai „Ąžuolas Lietuvoje ir Europoje“. Jie atviri visuomenei, rengiami vis kitoje vietoje, juose bendrauja įvairių specialybių žmonės. Seminarų idėjinis sumanytojas ir globėjas yra dr. Vygandas Čaplikas.

Pirmasis seminaras „Ąžuolai Lietuvoje ir Europoje“ surengtas 2008 m. J. Basanavičiaus tėviškėje Ožkabaliuose, antrasis 2010 m. vyko Vilniuje, trečiasis 2012 m. – Kaune.

Ketvirtasis seminaras šiemet gegužės pabaigoje surengtas Kėdainiuose. Aplankyta 2006 m. Lančiūnavos girininkijoje įveista 21,07 ha paprastojo ąžuolo sėklinė plantacija, bandomieji želdiniai, susipažinta su urėdijos medelyno veikla. Seminaro dalyviai Labūnavos girininkijos Pašilių miške, „Neregėtos Lietuvos“ Tūkstantmečio ąžuolyne, pasodino 100 ąžuoliukų, skirtų artėjančiam Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui (1918-2018).

Didelį įspūdį paliko seminaro organizatoriaus, miškų urėdo Juozo Girino gebėjimas perteikti miškininkystės žinias, gyvai pasakoti ekskursuojant po sėklines plantacijas, medelyną, želdynus. Miškų urėdas turi ir menininko gyslelę, sugeba puikiai bendrauti su žmonėmis. Įsiminė jo pasakymas „Pas mus Kėdainiuose ąžuolų tiek daug, kaip agurkų“...

Kėdainių miškų urėdijoje ąžuolų kasmet pasodinama daugiausia, nes apie 80 proc. miškų urėdijos žemių tinka ąžuolams augti.

Miškų urėdas J. Girinas savo iniciatyva ėmė klonuoti senolius ąžuolus: ir ne tik juos,

Puoselėjama tradicija – „Neregėtos Lietuvos“ tūkstantmečio ąžuolyną papildė atvykę svečiai

kad išsaugotų vertingų medžių genofondą ateities kartoms. Jo kuriama miško sėklinė bazė tapo svarbi ne vien Lietuvos mastu.

Miškų urėdijos medelyne didėja klonuotų ąžuoliukų paklausa, kai kurie pirkėjai juos dovanuoja įvairiomis progomis. J. Girinas pasakoja, kad idėja klonuoti ąžuolus jam gimė nuo pirmojo pamąstymo, kad į nebūtį iškelia svarbus Lietuvos istorijai Šaravų ąžuolas.

Jau 2005 m. jis buvo suskiepijęs Šaravų ąžuolo šakeles. Manyta, kad senų ąžuolų skiepai neprigyja. Kai Šaravų ąžuolo klonai prigijo, jis ėmė rinkti kitų Lietuvos ąžuolų senolių šakeles ir jas skiepyti. J. Girino mintis – surinkti į vieną vietą visų senųjų ąžuolų genofondą (ilgaamžiškumo, atsparumo genai skiepytuose ąžuoliukuose išlieka). Jau surinkti daugiau kaip pusšimčio šalies senolių ąžuolų klonai.

J. Girinas įsitikinęs, kad pastaruoju metu ąžuolynams atsikurti savaime, kaip būdavo senovėje, nėra galimybių. Giles per žiemą sušlamščia šernai, o sudygusius ir išaugusius medelius, jais tinkamai nesirūpinant, sunaikina kanopiniai žvėrys. ąžuolus būtina globoti net iki 40-50 metų, kol jų žievė tampa stora, žvėrimis nebeskani.

Siekdami išsaugoti ąžuolynus, Kėdainių miškininkai naudoja repelentus, tveria tvoras. Be to, ąžuoliukai genimi, ugdomi, sudarant sąlygas, kad jiems augti saulės būtų nei per daug, nei per mažai. Miškų urėdas J. Girinas pabrėžia, kad miškininkų principas – ne tik atsodinti nukirstą plotą, bet ir pasodinti

dar daugiau; vienas nukirstas ąžuolas pakeičiamas 60-čia jaunų ąžuoliukų.

Seminare pranešimą „Kodėl mes turime domėtis Skandinavija“ skaitęs Arūnas Bliūdžius teigė, kad Lietuvą ir Šiaurės šalį vienija bendras požiūris į gamtą, žmonių santykius, Vidurvasario šventę (Rasas, Joninės švenčia visos Šiaurės šalys). Skandinavijos šalyse išlaikyta ir gili pagarba ąžuolui: rengiami turistiniai maršrutai, žinytai, kur pažymėti ąžuolai.

Dr. Vygandas Čaplikas pranešimu „Skandinavija – šiaurinė Europos ąžuolynų riba“ pratęsė pasakojimą apie Skandinavijos ąžuolus, pateikė įdomios medžiagos iš savo kelionių po Skandinavijos šalis.

Seniausiu Europos ąžuolu laikomas *Kongeegeen* Danijoje (jam 1400-2000 metų). Aprašomi ir tie medžiai, kurie turi įdomią legendą, istoriją. Čia tikėtų ir mūsų Stelmūžės ąžuolas. Pagal knygą, daugiausiai puikių ąžuolų yra Vokietijoje, Švedijoje, Danijoje, Norvegijoje, Latvijoje. Autorius ne tik aplankė visus tuos medžius, bet surinko ir senas jų fotografijas, ieškojo šių ąžuolų minčių knygų aukcionuose. Paaiškėjo, kad ir Kėdainių miškų urėdas J. Girinas yra aplankęs daugelį žymių Europos ąžuolų, gauna jų gilių, klonus skiepija į savo išaugintus ąžuoliukus.

Galinga energetinė ąžuolo struktūra stiprina žmogaus dvasią, kuria vienybės ryšius tarp žmonių ir tautų.

„Draugas“, šeštadieninis priedas „Kultūra“

Lietuvos orientacininkų rinktinė
Europos miškininkų čempionate Šveicarijoje
pelnė 27 medalius

Lietuvos miškininkai – Europos čempionato nugalėtojai ir prizininkai

IRENA STOŠKUVIENĖ

Europos miškininkų orientavimosi sporto čempionatas (EFOL) Šveicarijoje Lietuvos sportininkams buvo sėkmingas – jie iškovojo 27 medalius: 7 aukso, 13 sidabro ir 7 bronzos.

Orientacininkams – Lietuvos miškininkų sąjungos parama ir palaikymas

Stipriausi Europos miškininkai orientavimosi sporto mėgėjai kasmet renkasi pasivaržyti sporto trasose. Šiemet Šveicarijoje, kur vyko jau XXI čempionatas, dalyvavo daugiau kaip 350 sportininkų iš 17-os šalių. Du kartus Europos miškininkai rungyniavo ir Lietuvoje – prieš porą metų orientacininkai buvo susirinkę Druskininkuose, o 2002-aisiais – Palangoje.

Jau įprasta, kad čempionato rungtys yra 3 – sprintas, vidutinė trasa ir estafėčių varžybos.

Dalyvauti šiose varžybose turi teisę miškininko specialybę įgiję asmenys, su miškininkyste susijusių organizacijų darbuotojai bei privačių miškų savininkai ir jų šeimos nariai. Lietuvos miškininkus orientacininkus itin remia Lietuvos miškininkų sąjunga, kuriai vadovauja ASU Miškų ir ekologijos fakulteto dekanas prof. dr. Edmundas Bartkevičius. Į Šveicariją vyko didelis būrys spor-

tininkų iš Alytaus, Trakų, Šiaulių, Anykščių, Utenos bei Telšių miškų urėdijų, privačių miškų įmonių darbuotojai, miško savininkai, jų šeimų nariai. Dalyviai važiavo LMS parūpintu autobusu.

Europos miškininkų čempionatams paprastai parenkamos gražios ir orientuotos įdomios vietovės. Šveicarijoje varžybų centras buvo įrengtas Schwarzsee kurorte. Ši nuostabi poilsio vieta yra netoli kantono centro Fribūro (Fribourg). Šio miesto gatvėmis ir vyko sprinto varžybos.

Šveicarai nepagailėjo sportininkų – čempionato trasos buvo labai raižytose vietovėse, tad pareikalavo gero fizinio pasirėngimo.

„Džiugu, kad kalnuose mūsų orientacininkai jautėsi puikiai ir laimėjo daug apdovanojimų. Be to, Europos čempionatai organizuojami taip, kad jų programoje numatyti ir seminarai bei išvykos, kurių metu sudaryta galimybė susipažinti su šalies miškininkyste, medienos gamyba ir pan. Taip pat tarpusavio bendravimas leidžia pasidalinti patirtimi, pasisemti jos iš kolegų. Turėjome progos susipažinti ir su Šveicarijos sostine Bernu, kitais miestais bei gražiomis apylinkėmis. Aplankėme kalnų apsuptą ir tarp dviejų ežerų įsikūrusį Interlakeną bei Alpes – Jungfrau apylinkes (aukštis siekia per 4 tūkst. m virš

jūros lygio) Daugelis, nepaisydami varžybų nuovargio, kopė į kalnus ir poilsio dieną – sunku atsispirti jų grožiui“, – sakė komandos vadovas Jonas Ravinskas.

Medaliai – įvairiose grupėse

Lietuvos orientacininkai jau pirmąją varžybų dieną sprinto trasose, kurios vingiavo Fri-

Čempionatas ypač sėkmingas buvo Justui Budriūnui ir jo dukrai Vaivai

būro miesto gatvėmis, laimėjo 11 medalių. Aukšą pelnė Justas Budriūnas (amžiaus grupė V 40), „Šilingos“ bendrovės darbuotojas. Jis tapo bene tituluočiausiu sportininku Lietuvos komandoje: laimėjo aukšą vidutinėje trasoje, o kartu su savo komandos nariais Audriumi Smilgiumi ir Daliu Boguška tapo sidabro medalių laimėtojais V 40 grupės estafėčių varžybose.

Sprinte aukso medalius pelnė Agnė Grigaliūnaitė (M 35), Lukas Krencius (V 20) ir Ivanas Zazulia (V 50), sidabro – Vaiva Budriūnaitė (M 12), Edita Kaminskaitė (M 40), Dalius Boguška (V 35) ir Audrius Smilgius (V 40), bronzos – Danutė Vilkėlienė (M 55) ir Domantas Tėvelis (V 14).

Mūsiškiai buvo ir tarp pačios stipriausios, elito grupės, geriausiųjų sportininkų – kaimietė Aušrinė Kutkaitė buvo antra ir sprinto, ir vidutinės trasos varžybose. Aušrinė pralaimėjo tik tituluotai šveicarei M. L. Romanens, pasaulio orientavimosi sporto čempionei ir prizininkei – 1995 m. ji Šveicarijai pelnė pirmąjį aukso asmeninių varžybų apdovanojimą (trumpa trasa), o 1997 m. kartu su komandos draugėmis laimėjo bronzą estafetėse.

Miškininkų čempionate vyrų elito grupėje antras vidutinėje trasoje buvo ir vilnietis Giedrius Sabaliauskas, pralaimėjęs šveicarui Ch. Rotlisbergui. Giedrius varžybose turėjo visą palaikymo komandą: mamą ir tėtį Danutę ir Rimantą Sabaliauskus (Rimantas – Telšių urėdijos medelyno darbuotojas), seseris Rimą ir Liną. Beje, visi šeimos nariai irgi rungtyniavo trasose, jiems medalių pelnyti nepavyko, tačiau įspūdžių ir patirties pasisemta daug.

Giedrius kartu su komandos draugais Viktoru Staišiūnu ir Tomu Kokanka (Tomas – Anykščių miškų urėdijos darbuotojas) elito grupės estafėčių varžybose laimėjo trečiąją vietą ir pelnė bronzos medalius. Estafetėse pergalę šventė mūsų jaunimas – Lukas Krencius ir Baltrus Olišauskas laimėjo aukso medalius tarp dvidešimtmečių vaikų, sidabras atiteko Vaivai Budriūnaitei ir Miglei Truncaitei, kurios rungtyniavo keturiolikos metų mergaičių grupėje. Sidabro medalius estafetėse laimėjo M 35 grupėje rungtyniavusios Agnė Grigaliūnaitė, Danutė Vilkėlienė ir Edita Kaminskaitė, o V 45 grupėje Ričardas Tėvelis, Darius Truncė ir Egidijus Kukenys pasidabino bronzos medaliais.

Vidutinėje trasoje be jau paminėtų sportininkų medalius taip pat pelnė: Dalius Boguška (V 35) ir Edita Kaminskaitė (M 40) – aukso, Audrius Smilgius (V 40) ir Lukas Krencius (V 20) – sidabro, Agnė Gri-

Apdovanojami Audrius Smilgius ir Edita Kaminskaitė

galiūnaitė (M 35), Vaiva Budriūnaitė (M12) ir Egidijus Kukenys (V 50) – bronzos.

Orientavimosi sportas – šeimų sportas

Lietuvos miškininkų komanda, dalyvavusi čempionate Šveicarijoje, patvirtina vieną išskirtinių šios sporto šakos bruožų – orientavimosi sportą vis labiau pamėgsta šeimos. Štai J. Budriūnas su dukra Vaiva čempionate kasdien dabinosi medaliais. Ričardas Tėvelis ir jo sūnus Domantas – irgi gerai žinomi Lietuvoje orientacininkai. Alytaus miškų urėdijos medelyno viršininkas Dainius Truncė ne tik pats varžybose pelno medalius – jo dukra Miglė irgi namo grįžo su apdovanojimais, o į varžybas vyko visa šeima. Telšių miškų urėdija – viena gausiausiai dalyvavusių Europos

čempionate: be Sabaliauskų šeimos, dalyvavo Lina ir Andrius Servos su sūnumis Arnu ir Tadu. Lina – miškų želdinimo inžinierė, Andrius – inžinierius mechanikas. Linai visai nedaug trūko iki medalių, ji orientavimosi sportu susižavėjo prieš keletą metų ir sparčiai tobulėja. Jos pėdomis žengia ir sūnus Arnas.

„Ypač džiugina, kad orientacininkų komandoje daugėja žmonių iš urėdijų. Puikių rezultatų pasiekė Anykščių miškų urėdijos darbuotojas Tomas Kokanka, Trakų miškų urėdijai atstovavo Tomas Tervydis ir Dainius Baikauskas, Šiaulių miškų urėdijai – Edgaras Čioraitis, Alytaus – Truncės ir t.t. Džiugu, kad orientacininkus palaiko urėdijų vadovybė“, – sakė komandos vadovas J. Ravinskas.

Audrius Smilgius – EFOL vadovybėje

Europos čempionato metu išrinkta nauja EFOL tarptautinio komiteto vadovybė. Prezidentu tapo latvis Martins Gaigals. Lietuvos atstovas Audrius Smilgius išrinktas į komitetą.

„Siekiamo, kad orientavimosi sportas dar labiau populiarėtų tarp miškininkų, nes jis itin tinka šios profesijos atstovams. Galime pasidžiaugti, kad Lietuvos miškininkai susibūrę į stiprią komandą. Mūsų šalies delegacija Europos čempionatuose visuomet gausi, laimime nemažai apdovanojimų“, – sakė A. Smilgius.

Kitąmet Europos miškininkų orientavimosi sporto čempionatas vyks Vengrijoje.

Išsamesnę informaciją apie EFOL varžybas ir rezultatus galima rasti <http://www.efol.eu/2014/>

Ant aukščiausios pakylės – Dalius Boguška ir Agnė Grigaliūnaitė

LINOS SERVJENĖS ir EGIDJUS KUKENYS VAČIULIO NUotraukos

Pokalbis tarp medžių

RŪTA ZENTELYTĖ

Rugių lauko vidury augo ąžuolas. Šalia išdygo beržas. ąžuolo viena pusė žaliavo, o kita – džiūvo ir traukėsi, mat buvo trenkęs žaibas. Berželis augo sparčiai, nors jam atrodė, kad nėra laimingas – aplink nėra vieno beržo, o ąžuolas, varna sakiusi, medis galiūnas, greta tokio augti – garbė ir išbandymas. ąžuolas nesipuikavo prieš mažąjį medį – šimtą metų šalia neaugo joks kitas, tad abiem draugystė buvo svarbi. „Man viskas įdomu“, – pirmosiomis dienomis ąžuolą užkalbino berželis. „Tuomet visko gali klausti“, – atsakė ąžuolas. Bet būta dienų, kai pasigailėdavo šių žodžių. Ne dėl to, kad beržas įkyriai klausinėtų, jis tiesiog buvo labai smalsus ir nelengva visada rasti tinkamą atsakymą...

Kartą, kai mažasis berželis paklausė, kodėl vėjas kartais būna piktas, senolis atsakė:

– Tuomet jis neturi nuotaikos. Mūsų užduotis – stovėti ir palaukti, kol vėl nurims. Ateina vėtros, audros ir pūgos, kurių, rodos, nejmanoma pakelti. Kas žino, gal bus laikas, kai neiškęsim, tada verčiau prisiminti, koks geras ir švelnus būna pavasario vėjas. Reikia stengtis matyti gėrį kituose, o jei tą akimirka nepavyksta, prisiminti...

– Kodėl jis negali visad būti geras ir švelnus?

– Mes neišaugtume tokie stiprūs, jei ne vėtros, – ir ąžuolas oriai kilstelėjo žaliuojančias šakas, o sausosios sutraškėjo.

– Aš vis tiek nebūsiu toks stiprus, koks esi tu, – susvyravo berželis.

– Nereikia, kad visi būtų stiprūs, – nusijuokė ąžuolas ir primerkė vieną iš tūkstančio raukšlėtų akių žievėje ant kamieno. – Silpniems reikia stipriųjų lygiai taip pat kaip stipriems – silpnųjų.

– Tu tikriausiai išmintingas, nes ne viską supranti, ką nori pasakyti... Vargu, ar galėtum ko nors iš manęs pasimokyti...

– Patikėk, mažasis drauge, jau dabar esi mano mokytojas – kitaip kasdien nesidžiaugčiau!

– Kaip gali džiaugtis daug

kuo ir negalvoti apie baisius dalykus, kurie viską gadina... Aš pykstuosi su varna, ji nuplia ir erzina mane, šaiposi...

– Nesidžiaugiu viskuo, kas aplink, nes yra ir dėl ko liūdėti. Džiaugiuosi viskuo, kas yra manyje: kad esu gyvas ir šaknimis dar galiu gerti vandenį; jausti saulės šilumą, kaip sušyla lapai vasarą; iškvėpti gaivą; šalia mano kamieno per kaitrą prigula žvėrys, ilgai eję laukais... Tik vanduo kasmet vis nešvaresnis, o žvėrys – išsigandę ir budrūs kaip niekada anksčiau. Varna minėjo, kad pasaulis labai greitai keičiasi, ji skrenda ir mato, kaip mainosi upės, mažta žuvų, griūva namai, vietoje jų kyla nauji, didesni, kaip aptvaruose vargsta elnių būriai, o žmonės, atvažiavę prie tų aptvarų, nufotografuoja ir vėl dingsta. Tiesa, elnius ten maitina, tačiau jie vangūs ir baigia prarasti viltį ištrūkti... Tikiu varna – ji ne tik karksi. Kitą kartą gali paprašyti, kad ji papasakotų, ką mačiusi.

– Kodėl pasakoji apie tuos elnius, jei jų gyvenimas liūdnas ir nieko čia gero, – susimąstė berželis ir susigėdo, nes ąžuolas keistai pažvelgė.

– Mes augame įsikibę į žemę ir negalime pajudėti, nesvajojame apie tai, nes esame laisvi siekti dangų. O štai elniai turi kojas, kad vaikščiotų po mišką, skuoštų kaip vėjas, ragams įsipainiojus į kliūtis, suktųsi iš keblios padėties, sutikę priešus oriai kovotų, ieškotųsi maisto, artėjant rudeniiui pasitiktų romantiką, o pavasarį susilauktų jauniklių...

Berželis prunkstėlėjo.

– Elniai aptvare viso to nepatiria, jie negyvena taip, kaip gamtos numatyta, – toliau tęsė senolis.

– Žmonės, sakė varna, yra keisti padarai. Nežinau, ar ji šaipėsi, – nuleido šakas berželis.

– Ir aš, bičiuli, nežinau, ko nori iš mūsų... Nes gamta nieko nenori, gyvuoja iš meilės, o štai žmogus, rodos, jei ką daro, tai kad jos, meilės, gautų... Taip negali būti, nes žmogus gamtai – ne priešas, jis taip pat jos dalis.

Beržas patylėjęs atsiduso:

– O kas tuomet gėris ir blogis? Žmonės keisti, nepatenkinti, tačiau geri, nes gamta yra gera? Nieko nesuprantu...

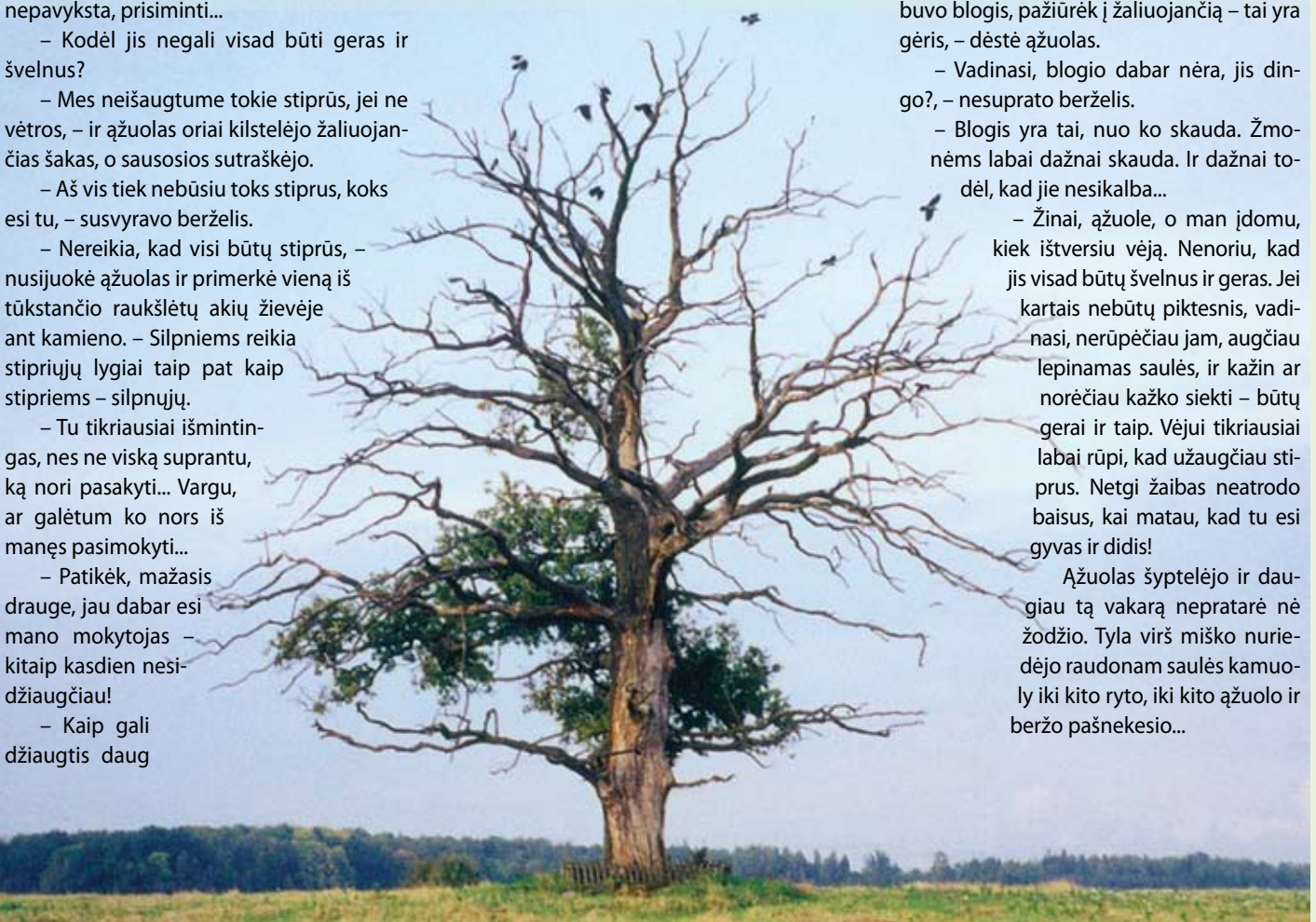
– Matai mano sudžiūvusią pusę – tai buvo blogis, pažiūrėk į žaliuojančią – tai yra gėris, – dėstė ąžuolas.

– Vadinas, blogio dabar nėra, jis dingso?, – nesuprato berželis.

– Blogis yra tai, nuo ko skauda. Žmonės labai dažnai skauda. Ir dažnai todėl, kad jie nesikalba...

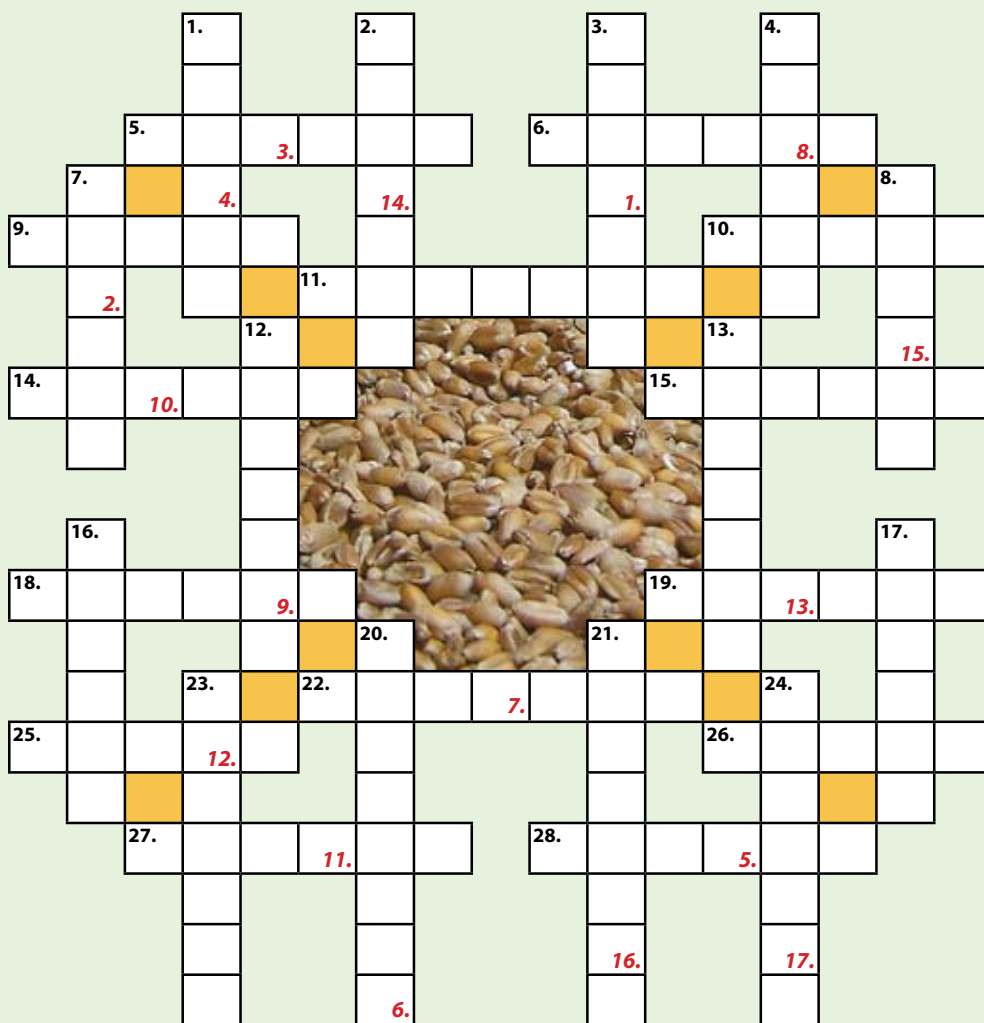
– Žinai, ąžuole, o man įdomu, kiek ištversiu vėją. Nenoriu, kad jis visad būtų švelnus ir geras. Jei kartais nebūtų piktesnis, vadinas, nerūpėčiau jam, augčiau lepinamas saulės, ir kažin ar norėčiau kažko siekti – būtų gerai ir taip. Vėjui tikriausiai labai rūpi, kad užaugčiau stiprus. Netgi žaibas neatrodo baisus, kai matau, kad tu esi gyvas ir didis!

ąžuolas šyptelėjo ir daugiau tą vakarą nepratarė nė žodžio. Tyla virš miško nuriedėjo raudonam saulės kamui iki kito ryto, iki kito ąžuolo ir beržo pašnekesio...

Rugpjūčio kaleidoskopas

1. 2. 3. 4. 5. 6.

7. 8. 9. 10.

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.

Vertikaliai:

1. Dvinamis augalas auga kaip neaukštas medis, rečiau kaip krūmas iki 2-12 m, pavasarį žydi geltonais „kačiukais“. **2.** Raktažolės mokslinis pavadinimas. **3.** Dvinamė „prigludusi“ kerpšamanė, auganti ant įvairių drėgnų substratų (*Lophocolea*). **4.** Vėdrynių šeimos ūksmėtų lapuočių miškų nuodingas augalas (*Isopyrum*). **7.** Ūksmėtų lapuočių ir mišrių miškų, šaltiniuotų vietų augalas blizgančia ankštarėlės pertvara (*Lunaria*). **8.** Daug medaus duodantys medžiai, deja, šiais metais mažai žydėjo. **12.** Nakvišinių šeimos, „dantytas“ augalas (*Circaea*). **13.** Varpinių šeimos augalas – kiškio ... (*Briza*). **16.** Maistinis, dekoratyvinis, vaistinis, medingas miškų augalas, vedantis miltingas uogas. **17.** Iš plaukų sudarytas odos darinys. **20.** Daugiametis sporinis amžinai žaliuojantis augalas besidriekiančiu stiebu (*Lycopodium*). **21.** Daugiametis, 15–30 cm aukščio žolinis augalas, turintis storą šakniastiebį, žiedas baltas papėdlapis (*Calla*). **23.** Stambiausias miškų raguotas gyvūnas. **24.** Vienas iš nuodingiausių mūsų floros salierinių šeimos daugiametis žolinis savotiško kvapo augalas (*Cicuta*).

Horizontaliai:

5. Daugiametis 60-150cm aukščio žolinis augalas, dar vadinamas pelynu (*Artemisia*). **6.** Salierinių šeimos žolinis vienmetis 20–70 cm aukščio priekonis, vaistinis, medingas augalas (*Anthriscus*). **9.** Meškerės dalis ir vandens augalas (*Potamogeton*). **10.** Vienintelė Lietuvoje gyvenanti nuodinga gyvatė, kuri dabar ypač suaktyvėjo. **11.** Daugiametis, 10–30 cm aukščio žolinis gvazdikinių šeimos augalas (*Cerastium*). **14.** Vandens riešutas. **15.** Rieda per skruostus karčios..., kaip pupos. **18.** Vienmetis nuodingas iki 100 cm aukščio augalas, apaugęs lipniais liaukiniais plaukeliais (*Hyoscyamus*). **19.** Tvarkingą apvalų kerelį formuojantis augalas, puikiai tinkantis auginti vazonuose ar loveliuose (*Coreopsis*). **22.** Ankštinių šeimos nuodingas, vaistinis, medingas, pašarinis augalas (*Coronilla*). **25.** Kryžmažiedžių šeimos augalas (*Bunias*). **26.** Spygliuotis medis, plačiai paplitęs Lietuvoje. **27.** Augalas, kuris primena asiūklį, tik auga balose, pelkėse, grioviuose, netekančiame vandenyje (*Ceratophyllum*). **28.** Bervidinių šeimos smėlingų, akmenuotų vietų augalas šakotu ir plaukuotu stiebu (*Chaenorhinum*).

Sunkesni žodžiai: raženis, glututė, engra, nertis.

Iš langelių, pažymėtų spalvotais skaičiais, sudarykite frazę.

Atsakymus iki rugsėjo 15 d. siųskite adresu VŠĮ „Mūsų girios“, A. Juozapavičiaus g. 10 a, 09311 Vilnius arba el. paštu info@musu-girios.lt.

Žinutėje įrašykite kryžiažodžio atsakymą, vardą, pavardę (pvz., Medkirtys, Vardenis Pavardenis).

Nugalėtojo, kuris bus nustatytas burtų keliu, **laukia UAB „KONEKESKO LIETUVA“ įsteigtas prizas – termosas.**

Loterijoje dėl prizo negali dalyvauti redakcijos darbuotojai ir jų šeimų nariai.

KONEKESKO

Dainuoja „Atgaiva“

Žolinės – Punske

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos pakviesti rugpjūčio 15 d., per didžiuosius Žolinių atlaidus, vykome į Punske surengtą festivalį „Suverpiau linelį“. Jis pradėtas šv. Mišiomis, kurias aukojo ir pamokslą sakė teologijos profesorius, kaunietis kun. Vytautas Vaičiūnas, jam talkino per dešimt kunigų iš Lietuvos ir Lenkijos. Iškilmių metu pagerbtas 80-ojo gimtadienio proga prelatas kun. A. Jurevičius. Po iškilmingos procesijos rinkomės Kovo

11-osios aikštėje, kur vyko šventinis koncertas.

Jame pasirodė trys Lazdijų krašto ansambliai: Lazdijų kultūros centro – „Riecimėlis“, Veisiejų kultūros namų – „Packavėlė“ ir Kapčiamiesčio – „Atgaiva“. Aikštėje taip pat veikė liaudies meistrų gaminių mugė.

Esame dėkingi Veisiejų miškų urėdijos vadovybei už sudarytas sąlygas dalyvauti gražioje Žolinių šventėje pas Punsko lietuvius.

VYTAUTAS STACEVIČIUS

Netikėtas radinys

Liepos viduryje Vilniuje, Balsių mikrorajone, lapuočių miške netoli Sakališkių gatvės, prie pat gyvenamojo namo tvoros radome didelį grybą. Gaila, su savimi neturėjome fotoaparato...

Grybą parsivežėme namo, nufotografavome, išmatavome ir pasvėrėme. Greičiausiai – tai tikrinis baravykas. Kepurėlės skersmuo siekė 25 cm, o svorį parodė 752 g.

INDRĖ SREBALIŪTĖ

Klemensas Žukauskas

1935 07 15 – 2014 07 12

Daugiau nei keturis dešimtmečius sodino, augino, brandino ir rūpinosi Viekšnių krašto miškais miškininkas Klemensas Žukauskas. Kai miške netenkame mažo medelio, tarsi to ir nepastebime, bet kai prarandame ažuolą, atsiveria didelė tuštuma.

...Saulėtą liepos 16-ąją Viekšnių kapinės priglaudė šio krašto gamtos ir miškų globotoją, ilgametį Mažeikių miškų urėdijos Kapėnų girininkijos girininką Klemensą Žukauską, kilusį iš Akmenės rajono. Polinkį miškininko profesijai Klemensas, matyt, paveldėjo iš savo senelio ir tėčio. Jie daug metų dirbo eiguliais.

Baigęs 1955 m. Papilės vidurinę mokyklą ir atitarnavęs armijoje, Klemensas nuo 1958 m. gegužės 1 d. įsidarbino tuometiniame Mažeikių miškų ūkyje Kairiškių girininkijos Karalinės eiguvos eiguliu, 1959 m. buvo paskirtas žvalgu, 1961 m. – girininko padėjėju. 1962 m. įstojo neakivaizdžiai mokytis miškininkystės į Kauno miškų technikumą. Perėjo dirbti į Kapėnų girininkiją girininko padėjėju. Nuo 1965 m. kovo pradžios iki 2000 m. kovo 15 d. dirbo Kapėnų girininkijos girininku.

Išėjęs į pensiją, Klemensas aktyviai įsitraukė į kaimo bendruomenės veiklą, rūpinosi aplinkos tvarkymu, nepamiršo ir savo sodintų medžių. Daug kartų per metus aplankydavo savo ir tėvo sodintus miškus, ypač mėgdavo juose buvoti spalį, kai gamtoje tylu ir ramu, o miškas sužėrėdavo įvairiausiomis spalvomis.

Kartu su žmona Ona išaugino dukrą Eglę ir sūnų Praną. Klemensą džiugino keturi anūakai. Deja, netikėta liga pakirto taurią asmenybę, gerą žmogų, kurio šviesus paveikslas ilgam išliks jį pažinojusiųjų atmintyje.

Nuoširdžiai užjaučiame velionio šeimą.

Mažeikių miškų urėdijos kolektyvas

Tegul mūsų nuoširdi atjauta palengvina skaudžią netektį: **Stanislovui Žebrauskui**, Miškininkystės skyriaus vedėjui, mirus Mamai ir **Levai Krištaponienei**, Privačių miškų skyriaus vyriausiajai specialistei, mirus Tėčiui –

Aplinkos ministerijos Miškų departamento darbuotojai

Bronius Kudirka

1941 03 23 – 2014 08 01

Sunkios ligos palaužtas, rugpjūčio pirmąją išėjo Amžinybėn buvęs ilgametis Šakių miškų urėdijos girininkas, aktyvus LMS narys, medžiotojas Bronius Kudirka, visą darbingą gyvenimo tarpsnį skyręs Zanavykijos krašto miškų puoselėjimui.

Nors Bronius gimė ir augo žemdirbių laukininkų krašte, Šakių rajono Patašinės kaime, prisišliejusiame prie lapuočiais medžiais apaugusio Novos upelio, nuo vaikystės jis svajojo būti girininku – joti ant žirgo su medžiokliniu šautuvu per didelę girią, lydimas medžioklinio šuns. Ir ši romantiška svaja išsipildė. 1960 m. baigė Vilniaus miškų technikumą, grįžo į gimtąjį rajoną. Dirbo Šakių miško pramonės ūkio Klevinių girininkijoje miško techniku, 1965-1967 m. paskirtas Kidulių girininkijos girininku, nuo 1968 m. sausio vidurio girininkavo Šilagirio girininkijoje. Tapo medžiotoju, mėgo žiemą paskrieti girios keliukais arkliai tempiamomis rogėmis. Bet autoavarijoje patirta trauma, kita negalia pagreitino išėjimą į pensiją 2003-ųjų liepą.

Būdamas pareigingas, principingas, sąžiningas, darbštus, Bronius reikalaujo to iš kolektyvo, bet ne daugiau negu pats iš savęs. Nė vienas jo darbas nebuvo daromas atmestina, neišgildinus į situaciją. Kartu jis buvo rūpestingas, patikimas, santūrus, nuoširdus bendradarbis, žmogus – už tai mėgiamas ir gerbiamas kolegų ir vietos žmonių. Tarybiniais metais miškų ūkio kolektyvas jį rinko draugiškojo teismo pirmininku, profsąjungos komiteto nariu. Jo veikla 1985 m. įvertinta Maskvoje VLŪP parodos sidabro medaliu, keliais Garbės raštais, 1978 m. suteiktas II klasės girininko vardas.

Su didelėmis viltimis Bronius įsitraukė į Atgimimo veiklą. Kartu su nepriklausomos Lietuvos girininkų atstovais dalyvavo Maskvoje 1990 m. vykusiame TSRS girininkų suvažiavime, rinktas atkurtos Lietuvos miškininkų sąjungos prezidiumo nariu, dalyvavo Girininkų tarybos veikloje. Bėgant metams, sielojosi, kad neišsipildė visi lūkesčiai, o girininkus užgriuvo nauji rūpesčiai.

Galima neperdėtai sakyti, kad Bronius Kudirka buvo vienas iš geriausių praeito amžiaus antros pusės Šakių miškų urėdijos girininkų – praktinės miškininkystės žinovas, idealistas, miškininko specialisto pavyzdys.

Dalijamės netekties skausmu ir nuoširdžius užuojautos žodžius skiriame Jo artimiesiems.

Šakių miškų urėdijos kolektyvas, buvę kolegos

Petras Stasytis

1948 05 05 – 2014 07 27

*Žmogaus gyvenimas kaip krintanti žvaigždė.
Taip ryškiai švietė ir staiga užgeso...*

Eidamas šešiasdešimt šeštuosius, netikėtai į Amžinybę išėjo ilgametis Utenos miškų urėdijos darbuotojas, nuoširdus gamtos mylėtojas, jaunimo bičiulis, mylimas šeimos tėvas Petras Stasytis. Iš ryškus saulės spindulys švietė jo gražus, prasmingas gyvenimas, kilnūs darbai, visuomeninė veikla.

Petras buvo kilęs iš Šilalės rajono Stirbiškės kaimo. Nors augo valstiečių šeimoje, pasirinko miškininko profesiją – 1968 m. baigė Kauno A. Kvedaro miškų technikumą. Atlikęs karinę tarnybą, jis tęsė miškininkystės studijas LŽŪA, 1977 m. įgijo miškų ūkio inžinieriaus kvalifikaciją.

Labanoro miškai Petrą suvedė su šio krašto mergina Aleksandra, sukurė šeimą. 1972 m. vasarą Stasyčiai atvyko gyventi į Uteną, kur Petras 1972-1991 m. dirbo tuometinėje rajono Žemės ūkio valdyboje vyriausiuoju miškininku, pareigingai rūpinosi kolūkiniais miškais. Vėliau iki 2013 m. jis dirbo Utenos miškų urėdijoje miško naudojimo ir miškotvarkos inžinieriumi. 2013 m. pradžioje išėjęs į pensiją, Petras buvo aktyvus patarėjas įvairiais miškotvarkos, darbo saugos miške klausimais ūkininkams, miškų darbininkams, talkino įvairiuose darbuose žmonai Aleksandrai ekologiniame ūkyje, kurį jiedu sukūrė Šilinės kaime šalia Utenos. Šeimos ūkyje Petras įveisė vieną hektarą miško želdinių, ruošėsi pasodinti dar hektarą, bet nespėjo – liepos 27 d. nustojo plakusi šio gamtos mylėtojo širdis.

Stasyčiai išaugino tris dukras, kurių dvi – Ieva ir Milda – pasirinko miškininko, o Eglė – teisininko specialybes.

Petras gebėjo įdiegti meilę gamtai, miškui ir nuoširdžiai globojamam Utenos jaunimui. Utenos Adolfo Šapokos gimnazijoje, buvusioje jaunųjų gamtininkų stotyje, jis subūrė jaunųjų miškininkų būrelius, kurių nariai aktyviai dalyvaudavo miško želdinimo talkose, globodavo žvėrelius ir paukščius. Jis su jaunaisiais miškininkais daug prisidėjo, kuriant Utenos žemėje Lietuvos tūkstantmečio ąžuolyno parką, talkino panašiuose darbuose kitose miškų urėdijose. P. Stasyčio dėka ne vienas A. Šapokos gimnazijos moksleivis tapo miškininku.

Prisimename Petrą – tvirtą, šviesų, draugišką, visuomet besišypsantį mielą kolegą, bendradarbį, draugą.

Nuoširdžiai užjaučiame velionio šeimą.

Utenos miškų urėdijos bendruomenė

Dėl Mamos netekties reiškiamė užuojautą Aplinkos ministerijos Miškų departamento Miškininkystės skyriaus vedėjui **Stanislovui Žebrauskui** ir Kauno miškų urėdijos Raudondvario medelyno viršininkei **Rimai Žebrauskaitei** –

Lietuvos miškininkų sąjunga

Nuoširdžiai užjaučiame Generalinės miškų urėdijos vyriausiąjį patarėją **Andrių Vancevičių** dėl Tėčio mirties –

Generalinės miškų urėdijos darbuotojai,
Lietuvos miškininkų sąjunga,
Biržų miškų urėdijos kolektyvas

Mirus buvusiam Lietuvos miškininkų sąjungos prezidiumo nariui, ilgamečiam Šakių miškų urėdijos Šilagirio girininkijos girininkui **Broniui Kudirkai**, reiškiamė užuojautą velionio artimiesiems –

Lietuvos miškininkų sąjunga

Su 30-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 5 d. šią sukaktį pažymintį Ignalinos miškų urėdijos žemėtvarkos inžinierę AGNĘ LAZAUSKIENĘ, 17 d. – Kėdainių miškų urėdijos Lančiūnavos girininkijos eigulį ANDRIŲ DAUGELAVIČIŲ.

Su 40-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 5 d. šią sukaktį pažymintį Šakių miškų urėdijos Klevinių girininkijos valytoją RENATĄ JANČAITIENĘ, 7 d. – Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus Alytaus teritorinio padalinio vyriausiąjį specialistą RYTĮ KUZMICKĄ, 9 d. – Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus Kauno teritorinio padalinio vyriausiąjį specialistą KĘSTUTĮ VAŠKĮ, 11 d. – Kuršėnų miškų urėdijos informatikos specialistą VYGANDĄ MILIEŠKĄ, 18 d. – Kuršėnų miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio suvirintoją-sargą MINDAUGĄ STANKŲ, 20 d. – Ukmergės miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio medienos ištraukimo traktorininką DARIŲ JURKEVIČIŲ, 23 d. – Tauragės miškų urėdijos Batakių girininkijos miško pjovėją PETRĄ KULČINSKĄ, 29 d. – Šalčininkų miškų urėdijos Visinčios girininkijos girininko pavaduotoją ANŽELIKĄ MATULEVIČ, Valkininkų miškų urėdijos Žilinių girininkijos valytoją ASTĄ RUSIENĘ.

Su 50-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 2 d. šią sukaktį pažymintį Trakų miškų urėdijos Rūdiškių medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio medienvežio automobi-

rugsėji

lio vairuotoją VIDĄ DROBNĮ, 3 d. – buvusį ilgametį Marijampolės miškų urėdijos Pajevonio girininkijos darbuotoją VITĄ BAKĄ, 5 d. – Šakių miškų urėdijos Šakių girininkijos miško darbininką ANTANĄ RIAUBĄ, 9 d. – KMAI kolegijos Miškininkystės ir kraštotvarkos fakulteto Kraštovaizdžio architektūros ir rekreacijos katedros lektorę JOLANTĄ MALIJONIENĘ, Telsių miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio medienos ištraukimo traktorininką ALBINĄ JUŠKĄ, 13 d. – Kretingos miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio darbininką VIRGILIJŲ PUTVINĄ, 21 d. – Veisiejų miškų urėdijos Leipalingio girininkijos eigulį FELIKSĄ NEVIERĄ, 23 d. – Šakių miškų urėdijos Plokščių girininkijos miško darbininką VALDĄ MERČAITĮ, 26 d. – Šilutės miškų urėdijos Kintų girininkijos girininką ROMUALDĄ BARKAUSKĄ, 27 d. – Dubravos EMM urėdijos dailidę RIČARDĄ DAGILĮ, 29 d. – Vilniaus miškų urėdijos Panerių girininkijos eigulį JAN ADOMOVIČ.

Su 60-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 4 d. šią sukaktį pažymintį Panevėžio miškų urėdijos Raguvos girininkijos girininką, einantį miškų urėdo pareigas VACLOVĄ ŠIUŠĮ, ASU Miškų ir ekologijos fakulteto Aplinkos ir ekologijos instituto docentę dr. VIOLETĄ GRAŽULEVIČIENĘ, 7 d. – KMAI kolegijos Miškinin-

kystės ir kraštotvarkos fakulteto Socialinių ir humanitarinių mokslų katedros lektorių PETRĄ VYŠNIAUSKĄ, 18 d. – Kėdainių miškų urėdijos medienos ruošos, prekybos ir techninio padalinio šaltkalvį-elektriką GINTAUTĄ STRIUKĄ, 26 d. – KMAI kolegijos Miškininkystės ir kraštotvarkos fakulteto Socialinių ir humanitarinių mokslų katedros lektorę SVETLANĄ ŠIMKUVIENĘ, 27 d. – Jurbarko miškų urėdijos prekybos vadybininkę BIRUTĘ BAKIENĘ.

Su 70-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 17 d. šią sukaktį pažymintį Prienų miškų urėdijos Išlaužo girininkijos sargą-aplinkos prižiūrėtoją, buvusį ilgametį šios girininkijos girininką VIDIMANTĄ MORKŪNĄ, 20 d. – Dubravos EMM urėdijos ryšių su visuomene specialistą VYTAUTĄ RIBIKAUSKĄ, buvusį ilgametį Telsių miškų urėdijos Alsėdžių girininkijos girininką POVILĄ ŠVEISTRĮ.

Rugsėjo 7 d. sukanka 75-eri buvusiam ilgamečiam Kuršėnų miškų urėdijos miško atkūrimo inžinieriui DIONYZUI KALTENIUI, 10 d. – buvusiam ilgamečiam Šilutės miškų urėdijos urėdui STEPUI BAIRAŠAUSKUI.

Su 80-uoju gimtadieniu

Rugsėjo 3 d. šią sukaktį pažymintį buvusį ilgametį Raseinių miškų urėdijos mechaniką KAZIMIERĄ REMEIKĮ, 15 d. – buvusią ilgametę Radviliškio miškų urėdijos miško naudojimo inžinierę EMILIJĄ DANUTĘ DANUSEVIČIENĘ, buvusį Prienų miškų urėdijos mechaniką PETRĄ ALGIRDĄ MICKEVIČIŲ.

Naujos pareigos

Valstybiniame miškotvarkos institute:

ALGIRDAS JUOZAS RUTKAUSKAS, dirbęs projektų autoriumi, šalių susitarimu nuo 2014 m. rugpjūčio 8 d. atleistas iš šių pareigų.

Utenos miškų urėdijoje:

STASYS KVEDARAS, dirbęs miškų urėdu, šalių susitarimu nuo 2014 m. rugpjūčio 8 d. atleistas iš šių pareigų.

Radviliškio miškų urėdijoje:

AURIMAS MINEIKIS, g. 1984 m., dirbęs Aukštelkų girininkijos girininku, šalių susitarimu nuo 2014 m. gegužės 9 d. atleistas iš šių pareigų;

EVALDAS KUODIS, g. 1976 m., baigęs 1999 m. LŽŪU, įgijęs miškų ūkio inžinieriaus kvalifikaciją, po atrankos nuo 2014 m. gegužės 26 d. paskirtas Aukštelkų girininkijos girininku. Prieš tai dirbo Legečių girininkijos girininku;

DARIUS KARINAUSKAS, g. 1973 m., baigęs 2013 m. ASU MEF bakalauro studijas, po atrankos nuo 2014 m. birželio 6 d. paskirtas Legečių girininkijos girininku. Prieš tai dirbo šioje girininkijoje girininko pavaduotoju;

VYTAUTAS IVANAUSKIS, g. 1989 m., baigęs 2013 m. ASU MEF bakalauro studijas, po atrankos nuo 2014 m. liepos 15 d. paskirtas Legečių girininkijos girininko pavaduotoju.

Kryžiažodžio „Liepos kaleidoskopas“, išspausdinto 2014 m. Nr. 7, atsakymai:

Vertikaliai: 1. Guostė. 2. Barštis. 3. Ežerutė. 4. Astras. 7. Miškas. 8. Akenis. 12. Avižėlė. 13. Akacija. 16. Girūnė. 17. Gailis. 20. Berniklė. 21. Mangutas. 23. Drebulė. 24. Pipirinė.

Horizontaliai:

5. Notera. 6. Medutė. 9. Mirta. 10. Taukė. 11. Čiužutė. 14. Garšva. 15. Akstis. 18. Pikulė. 19. Ajeras. 22. Kemeras. 25. Engra. 26. Kibis. 27. Obelis. 28. Duonis. Frazė – **KARALIAUS MINDAUGO DIENA**

Už kryžiažodžio „Liepos kaleidoskopas“, išspausdinto 2014 m. Nr. 7, atsakymus **UAB „ROVALTRA“** įsteigtą prizą – marškinėlius ir kepuraitę – laimėjo **VAIDAS PAKERYS**.

Dėl prizo kreipkitės:
el. paštu info@musu-girios.lt, tel. 8687 10616.

PONSSE

*Gražiausi
linkėjimai
artėjančios
Miškininko dienos
proga!*

GERIAUSIAS MEDKIRČIO DRAUGAS

PONSSE WISENT

Pramonės g. 8A/28,
LT-91100 Klaipėda

Verslo g. 9, Kumpių k.,
LT-54311 Kauno r.

Kniaudiškių g. 149,
LT-37374 Panevėžys

Molėtų g. 13,
LT-14262 Didžiosios Riešės k.,
Vilniaus r.

KONEKESKO

oficialus PONSSE atstovas Lietuvoje

Miško technikos pardavimas: tel. 8 610 27218

Servisas: tel. 8 700 55100

Atsarginės dalys: tel. 8 614 03734

www.ponsse.com

Puikiai atrodo, tiesa?! *AutoTune* – tai, kas nustebins Jus ir dirbant.

Husqvarna 560XP yra galingas ir dailus grandininis pjūklas, aprūpintas naujausiomis Husqvarna technologijomis. Viena iš jų yra *AutoTune*, automatiškai sureguliuojanti jūsų pjūklo variklio darbą, taip garantuodama optimalias apsuikas besikeičiant darbo sąlygoms.

Dar viena svarbi technologija tai *X-Torq*, užtikrinanti didesnę variklio galią ir akceleraciją su 20% mažesnėmis kuro sąnaudomis, bei 75% mažesne išmetamųjų dujų tarša.

Ne mažiau svarbi unikali inovacija tai *RevBoost*, kurios dėka ypatingai pagerinama pradinė variklio akceleracija, dėl ko medžių genėjimą atliksite sparčiau.

Mažo svorio, sumažintų išcentrinų jėgų ir naujoviškos pjūklo rankenos formos dėka, Husqvarna 560XP yra ypatingai lengvai valdomas.

Aplankykite mūsų svetainę ir sužinokite daugiau apie Husqvarna 560XP.